

OFGR-EXAMEN 24.9.2016

REVISORNS RAPPORTERING OCH ÅTGÄRDER SOM DETTA FÖRUTSÄTTER 8 timmar, 100 poäng

Lös följande uppgifter (1–5) enligt gällande författningar samt god revisions- och bokföringssed inom offentlig förvaltning. I svaren kan rapporterna av revisorn upprättas enligt Revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin rf:s aktuella mallar för revisionsberättelser.

Att samfunden, personerna och identifieringsuppgifterna är fiktiva saknar betydelse i uppgifterna. Uppgiften baserar sig delvis på faktiska kommunkoncerners bokslutsuppgifter. Uppgiften har kompletterats med bakgrundsuppgifter, fel och brister, som dock inte har något att göra med dessa kommunkoncerner eller deras bokslutsuppgifter. Förvaltnings- och bokföringshandlingar som inte visas i uppgiften eller bilagor som nämns men inte visas i uppgiften saknar relevans i uppgiften. Att bokslutssiffror i vissa fall avrundats saknar relevans i uppgifterna. Det saknar relevans för lösandet av uppgiften på vilka veckodagar datumen infaller.

Vissa delar har raderats från uppgift 1, och dessa nämns separat i uppgiften. De raderade delarna har ingen betydelse med tanke på lösandet av uppgiften. Kommunens noter till bokslutet presenteras i tusentals euro. Detta har ingen betydelse med tanke på lösandet av uppgiften. Vid bedömningen ges inga poäng för faktorer relaterade till tekniska summeringar avseende resultat- och balansräkningen, finansieringsanalysen, noterna eller tabellerna i uppgifterna. När du svarar kan du lita på att bakgrundsuppgifterna till uppgift 1 (s. 2) stämmer.

I uppgift 1 är kommunens resultat- och balansräkning samt noterna i viss mån mindre omfattande än enligt minimikraven i de allmänna anvisningarna av bokföringsnämndens kommunsektion. Vid bedömningen ges inga poäng för omständigheter avseende omfattningen av kommunens resultat- och balansräkning samt noter. Vid bedömningen av svaren kan du få plus- och minuspoäng. Grammatik- och rättskrivningsfel samt fel i presentationssättet i rapporterna som hör till uppgiften kan ge minuspoäng.

När du svarar på frågorna ska du använda svarsmallarna i mappen "JHT-tutkinto" på datorns skrivbord. Uppgifterna sparas med examinandens identifieringsnummer och uppgiftens rubrik. Till exempel en examinand, vars identifieringsnummer är 123456 sparas svaren på följande sätt:

123456 Tehtävä 1
123456 Tehtävä 2 osv.

Uppgiftspappren behöver inte returneras.

Bakgrundsinformation

Toivola är en medelstor stad med närmare 70 000 invånare i Insjöfinland. Toivola stad har inga affärsverk, och staden bolagiserade vattenförsörjningsverksamheten 2014. Koncernen omfattar fyra samkommuner och flera dotterbolag.

Toivola stad och dess dotterbolag revideras av revisionssamfundet Tarkastus Ab, FO-nummer 6543210-1, adress Tarkastajankatu 24, 00130 Helsingfors (hemort Helsingfors). Ansvarig revisor är OFGR Teija Tarkka och revisionsteamet har två revisorsassistenter, Arttu Avustaja och Antti Apunen. I arbetsfördelningen för revisionen har man avtalat om att revisorsassistenterna lämnar en sammanfattning av sina arbetspapper till den ansvarige revisorn.

För att förenkla bedömningen ska man i uppgiften använda följande väsentlighetsgränser: koncernbokslut 4 miljoner euro och kommunens bokslut 2 miljoner euro. Om ett enskilt fel i uppgiften överskrider väsentlighetsgränsen presenteras den i revisionsberättelsen (uppgift 2). Gränsen för de fel som ska rapporteras är 5 procent av väsentlighetsgränsen för koncernbokslutet dvs. 200 000 euro och 5 procent av väsentlighetsgränsen för kommunens bokslut, dvs. 100 000 euro. Fel som ska rapporteras ska rapporteras till revisionsobjektets ledning och revisionsnämnden i en rapport/promemoria eller i ett revisionsprotokoll till styrelsen, men de inverkar inte separat på revisionsberättelsen (uppgift 1).

Uppgift 1 (60 poäng)

Vilka fel och/eller brister innehåller Toivola stadskoncerns verksamhetsberättelse, bokföring, bokslut, koncernbokslut, förvaltning, uppgifter om grunder för statsandelar och ordnande av intern kontroll, riskhantering och koncernkontroll? Ange eventuella fels och/eller bristers penningbelopp, art och detaljerade motiveringar till dina slutsatser. Föreslå också hur felen och/eller bristerna kan rättas till.

Ta i ditt svar ställning till hur de observerade felen eller bristerna skulle påverka revisorns rapportering om felen eller bristerna inte korrigeras. Upprätta ditt svar som arbetspapper enligt modellen här nedan så att det av arbetspappren framgår vilken omständighet som granskats, granskningsobservationen och en motiverad bedömning av den samt rättelseförfarandet för felaktigheten eller bristen. Ta också ställning till om observationen bör nämnas i revisorns rapportering: om det är något som ska tas upp i revisionsberättelsen enligt 125 § i kommunallagen eller i revisorns övriga rapportering, såvida felet eller bristen inte rättas till.

Använd den färdiga svarsbotten för uppgift 1 då du svarar.

SVARSMALL

Revision av Toivola stadskoncern, räkenskapsperiod 1.1–31.12.2015

Datum: 31.5.2016

Granskare: 123456 (identifieringsnummer)

Granskad omständighet	Granskningsobservation, motiverad bedömning och rättelseförfarande	Effekt på rapporteringen (Berätta vad, var och hur rapporteringen sker, om felet eller bristen inte korrigeras)
	I uppgiften ska du använda följande väsentlighetsgränser: koncernbokslut 4 miljoner euro och kommunens bokslut 2 miljoner euro. Gränsen för fel som ska rapporteras är i koncernbokslutet 200 000 euro och i kommunens bokslut 100 000 euro.	
Exempelsvar 1. Noter till bokslutet	Exempelsvar I noterna har inte uppvisats de leasingansvar, som framkommer ur revisorsassistentens arbetspapper. Rättelseförfarande: Noterna skall kompletteras med att tillägga uppgifter om leasingansvaren i enlighet med bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisning om noter till bokslutet	Exempelsvar Ärendet ska rapporteras skriftligt till styrelsen.
2.		

Uppgift 2 (15 poäng)

Upprätta ett fullständigt utkast till **revisionsberättelse** daterad den 31.5.2016 för underteckning av revisorn för Toivola stadskoncern förutsatt att kommunkoncernens bokföring, förvaltning och bokslutshandlingar inte överhuvudtaget ändras.

Använd den tomma svarsbotten för uppgift 2 då du svarar.

- BILAGA 1 Bokslut av Toivola stadskoncern för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2015
- BILAGA 2 Delar av protokoll
- BILAGA 3 Sammanfattning av revisionsobservationer
- BILAGA 4 Kalkyler och bokningar relaterade till upprättandet av koncernbokslutet
- BILAGA 5 Budget 2015 och ekonomiplan 2016–2017, resultaträkningsdelen
- BILAGA 6 Budget 2016 och ekonomiplan 2017–2018, resultaträkningsdelen

Uppgifterna 3–5 är separata uppgifter och de anknyter inte till uppgifterna 1 och 2.

Uppgift 3 (10 poäng)

Händelserna i följande fiktiva fall utspelar sig i Finland.

I staden Mansere hade det beslutats att bygga en stor idrottshall, i vilken även kulturevenemang kunde ordnas. Efter många kommunalpolitiska tilldragelser fattade Mansere stadsfullmäktige beslut om att starta projektet. För att administrera och genomföra byggprojektet grundade staden och det privata byggföretaget Kasaaja Ab aktieföretaget Mansere-Areena Ab, av vars aktier staden äger majoriteten.

Mansere stad ansökte om investeringsunderstöd för Mansere-Areena Ab hos undervisnings- och kulturministeriet. Ansökan motiverades med de höga kostnaderna för projektet (90 miljoner euro) och med att byggandet av hallen sysselsätter ett stort antal människor och främjar även i övrigt den ekonomiska tillväxten i landskapet. En tid senare meddelade undervisnings- och kulturminister Edel Felt att ministeriet han leder beviljar inkommande år Mansere-Areena Ab:s byggprojekt investeringsunderstöd på 16 miljoner euro. Avsikten är att ta dessa medel från det statliga tips- och vadslagingsbolaget Veikkaus Ab:s inflytande vinst för innevarande års verksamhet. Enligt minister Feltin gäller det dock att ännu utreda om statsunderstödet kräver tillstånd av Europeiska kommissionen.

Uppgift:

Svara på följande frågor. Motivera ditt svar. Ange vilka rättsregler svaren baserar sig på.

3.1 Har undervisnings- och kulturministeriet rätt att besluta om beviljande av detta investeringsunderstöd? Kan Veikkaus Ab:s vinstmedel användas för betalning av sådant understöd?

3.2 På vilken reglering baserar sig statens skyldighet att lämna förhandsanmälan om planerat statsunderstöd till Europeiska kommissionen? I vilka situationer behöver staten inte lämna en förhandsanmälan om planerat statsunderstöd till kommissionen, dvs. när förutsätter verkställande av statsunderstöd inte förhandsgodkännande av kommissionen?

3.3 Vilka omständigheter bör beaktas vid bedömningen av om EU:s regelverk för statsunderstöd överhuvudtaget ska tillämpas på det utlovade statsunderstödet till Mansere-Areena Ab?

Använd den tomma svarsbotten för uppgift 3 då du svarar.

Uppgift 4 (10 poäng)

Händelserna utspelar sig våren 2016.

Du har en ledig dag i Helsingfors och bestämmer dig för att följa med plenum i riksdagen. I plenisalen pågår en diskussion om ett planerat nytt statsbolag som heter Kehitysyhtiö. Som OFGR-examinand är du särskilt intresserad av denna fråga. Du lyssnar på statsminister Toivo Suomi som berättar att Kehitysyhtiö skulle fungera som ett verktyg för reformen av statens ägarpolitik. Syftet med Kehitysyhtiö som ska grundas skulle vara att förbättra de statsägda bolagens operativa förutsättningar och ekonomiska ställning till exempel genom att göra företagsarrangemang mer flexibla. Enligt statsministern är målet också att skapa ny företagsverksamhet och förbättra sysselsättningen. Kehitysyhtiö skulle vara ett aktiebolag som ägs helt och hållet av finska staten, och i Kehitysyhtiös ägo skulle till en början överföras aktier från nio bolag i vilka staten har innehav. Från en del av dessa bolag skulle statens hela innehav överföras till Kehitysyhtiö, medan endast en viss andel av statens innehav skulle överföras från andra bolag.

Under plenum hörs även många andra riksdagsledamöters anföranden. Riksdagsledamot Varma Kuuluvainen, som företräder Oppositionspartiet, ifrågasätter behovet av ett sådant utvecklingsbolag. Han misstänker också att överföringen av statens bolagsinnehav till Kehitysyhtiö skulle minska statens budgetkontroll över bolagen samt den parlamentariska styrningen och övervakningen. Efter att Kehitysyhtiö tagit över dessa bolag kan de enligt Kuuluvainen säljas till privata parter utan riksdagens samtycke. Varma Kuuluvainen misstänker också att de bolag som överförs till Kehitysyhtiö samtidigt skulle hamna utanför lagstiftningen om offentlig upphandling. I slutet av sitt anförande ställer riksdagsledamot Kuuluvainen följande fråga: "Om en del av statens bolagsinnehav överförs till Kehitysyhtiö, kommer vi här i riksdagen då längre att få information om statsbolagen eller blir en del av denna information sekretessbelagd?"

När du lämnar läktaren stöter du på din bekant Selma Seuramäki, som också följt med samma plenum. Ni bestämmer er för att gå på kafé för att diskutera frågorna som behandlats i plenum. Utöver det planerade Kehitysyhtiö diskuterar ni även kontroll och revision på ett mer allmänt plan.

Uppgift:

Svara på följande frågor som Selma Seuramäki ställer till dig. Motivera ditt svar. Ange vilka rättsregler svaren baserar sig på.

4.1 Försvagar överföringen av en viss del av statens bolagsinnehav till Kehitysyhtiö riksdagens möjligheter att delta i beslutsfattandet gällande och kontrollen av dessa bolag?

4.2 Med vilka kriterier bör det utvärderas hur skyldigheterna enligt lagstiftningen om offentlig upphandling tillämpas på statsbolag? Vilken betydelse har överföringen av statsbolag till en del av det nya Kehitysyhtiö med tanke på tillämpningen av upphandlingslagstiftningen? (I svaret behöver du inte beakta den pågående reformen av upphandlingslagstiftningen.)

4.3 Vilken part har rätt att bestämma om utnämningen och eventuellt entledigande en revisor i ett aktiebolag där staten är majoritetsägare? Finns det sekretessskyldigheter i lagstiftningen för revisorer för aktiebolag där staten är majoritetsägare? Hur ska en revisor för ett aktiebolag där staten är majoritetsägare förhålla sig till en begäran av statens revisionsverk om att lämna uppgifter om statsbolaget i fråga? (I denna uppgift avses med revisor den revisor som utför bolagets lagstadgade revision.)

Använd den tomma svarsbotten för uppgift 4 då du svarar.

Uppgift 5 (5 poäng)

Du deltar i en internationell konferens för revisorer för den offentliga ekonomin. Du förbereder dig på att hålla ett föredrag om "Förvaltning och intern kontroll av Europeiska unionens medel i Finland och i EU". Före resan gör du anteckningar om föredragets innehåll och skriver ner några frågor som du avser att svara på i föredraget.

Uppgift:

Svara på följande frågor. Motivera ditt svar. Ange vilka rättsregler svaren baserar sig på.

5.1 Vad avses med intern kontroll när det gäller Europeiska unionens medelanvändning, och vilka parter implementerar denna kontroll i EU och i Finland?

5.2 Vad avses med kravet på åtskillnad mellan funktioner i förvaltningen och kontrollen av Europeiska unionens strukturfondsmedel? Hurdant är förvaltnings- och kontrollsystemet för strukturfondsprogrammen i Finland, vilka är de olika aktörernas uppgifter i systemet och hur beaktas kravet på åtskillnad mellan funktioner i Finlands system?

Använd den tomma svarsbotten för uppgift 5 då du svarar.

Bilaga 1.

Toivola stad

Bokslut 1.1–31.12.2015

Stadsstyrelsen 29.3.2016

VERKSAMHETSBERÄTTELSE	10
Väsentliga händelser i verksamheten och ekonomin	10
Stadsdirektörens översikt	10
Kommunens förvaltning och ändringar i den	11
Redovisningsskyldiga organ och tjänsteinnehavare	11
Den ekonomiska utvecklingen i allmänhet och i den egna regionen	11
Väsentliga förändringar i kommunens verksamhet och ekonomi	11
Väsentliga händelser efter utgången av räkenskapsperioden	12
Bedömning av den sannolika framtida utvecklingen	12
Stadens personal	13
Bedömning av de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt övriga omständigheter som inverkar på utvecklingen av verksamheten	13
Miljöfaktorer	13
Redogörelse för anordnande av stadens interna kontroll och riskhantering	13
Bildande av räkenskapsperiodens resultat och finansiering av verksamheten	16
Räkenskapsperioden resultat	17
Finansiering av verksamheten	18
Finansiell ställning och förändring av den	19
Totala intäkter och utgifter	21
Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi	21
Sammanställning av samfund som ingår i koncernbokslutet	21
Styrning av koncernens verksamhet	21
Väsentliga händelser som gäller koncernen	21
Uppskattning av koncernens sannolika kommande utveckling	21
Koncernbokslut och dess nyckeltal	22
Centrala noter	26
Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för balansering av ekonomin	26
Budgetens utfall	27
Sammandrag av utfallet för bindande verksamhetsbidrag (nettoanslag)	27
BOKSLUTSKALKYLER	29
KONCERNKALKYLER	33
NOTER TILL BOKSLUTET	37
Använda bokföringsböcker 1.1–31.12.2015	43
Verifikatslag	43

Toivola stad

UNDERSKRIFTER I BOKSLUTET 44

REVISIONSANTECKNING 44

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Väsentliga händelser i verksamheten och ekonomin

Stadsdirektörens översikt

Det allmänna ekonomiska läget visade små tecken på en återhämtning, även om de ekonomiska trenderna var mycket oklara under 2015. Enligt preliminära uppgifter från Statistikcentralen var BNP-tillväxten en halv procentenhet positiv. Även om tillväxten är anspråkslös är det åtminstone en ändring till tidigare års negativa utveckling. Trenden i ekonomin är tills vidare instabil, eftersom läget för världsekonomin är osäkert och har stor inverkan på Finlands ekonomi. Även Finlands ekonomipolitiska riktlinjer är oklara. Förhoppningsvis kommer Finland att under 2016 hitta en gemensam vision, som åstadkommer tillväxt och avbryter det ökande underskottet i den offentliga ekonomin.

I Finland planerar man att överföra ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdsservicen och vissa andra tjänster till landskapen. Samtidigt överförs kommunernas finansiella ansvar för bland annat social- och hälsovårdsservice. Beredningen är fortfarande i sin linda, även om de nya organisationerna borde överta ansvaret för ordnandet av tjänsterna i början av 2019.

Toivola stads invånarantal fortsatte att minska. År 2015 sjönk antalet invånare med cirka 1 procent från året innan. Arbetslöshetsgraden i Toivola hör fortfarande till de lägsta i regionen, även om den försämrades från året innan. Arbetslöshetsläget väntas bli bättre under 2016.

Generalplanen för stadsdelen Pohjola framskred äntligen. Planförslaget blev klart i slutet av året, och framlades till påseende i mars 2016. Även generalplanen för stadsdelen Etelä framskred något efter en flera år lång paus. När det gäller denna plan inleddes en uppdatering av några föråldrade utredningar. Under året blev några planändringar klara, och planen för industriområdet Tähtelä kom till förslagsstadiet.

Toivola stads resultat har uppvisat underskott sedan 2010. År 2014 täckte de extraordinära intäkterna underskottet. Resultatet för den nu avslutade räkenskapsperioden gjorde återigen underskott i balansräkningen. Enligt ekonomiplanen, som utarbetades hösten 2014, borde ekonomin uppnå jämvikt fram till slutet av 2017, och därför måste justeringar och nedskärningar nu göras i den gällande budgeten och ekonomiplanen. Granskningen av servicenätet har påbörjats.

Tack till er alla för välgjort arbete.

Toivo Tomera
stadsdirektör

Kommunens förvaltning och ändringar i den

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Redovisningsskyldiga organ och tjänsteinnehavare

Redovisningsskyldiga organ:

Stadsstyrelsen

Social- och hälsovårdsnämnden

Bildnings- och fritidsnämnden

Teknik- och miljönämnden

Redovisningsskyldiga tjänsteinnehavare:

Koncerttjänster: stadsdirektören och förvaltningsdirektören

Social- och hälsovårdsnämnden/förvaltningstjänster, specialiserad sjukvård, primärvård, äldreomsorg: direktör för basservice

Familjeservice, handikappservice, service för barn och ungdomar: socialdirektören

Bildnings- och fritidsnämnden/förvaltningstjänster, gymnasium, grundundervisning: bildningsdirektören

Småbarnspedagogik: direktören för småbarnspedagogik

Bibliotekstjänster, kulturtjänster, idrottstjänster: direktören för kultur- och fritidsväsendet

Teknik och miljönämnden/förvaltningstjänster, lokaltjänster: tekniska direktören

Kommunaltekniska tjänster: stadsingenjören

Miljö- och byggnadstillsyn: direktören för miljöväsendet

Den ekonomiska utvecklingen i allmänhet och i den egna regionen

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Väsentliga förändringar i kommunens verksamhet och ekonomi

Räkenskapsperiodens underskott var 4,5 miljoner euro. Räkenskapsperiodens underskott påverkades i hög grad av att social- och hälsovårdsutgifterna ökade med 5 procent. Nettoutgifterna för social- och hälsovården ökade med ca 10,7 miljoner euro. Dessa utgifter överskred budgeten med 5,3 procent, dvs. med 11,3 miljoner euro.

Verksamhetsbidraget för småbarnspedagogik steg med 0,75 procent. Jämfört med året innan var tillväxten betydligt mindre. Dessutom sjönk utgifterna för hemvårdsstöd, som är fast kopplade till småbarnspedagogik, med ca 9 procent. Efterfrågan på dagvård fortsatte att öka. Tillväxten i efterfrågan ledde till att dagvårdsavgifterna ökade med ca 10 procent. Enhetspriset för dagvårdens egen verksamhet sjönk till följd av att kapaciteten ökade.

Verksamhetsbidraget för grundundervisningen sjönk med 0,83 procent. Året innan minskade verksamhetsbidraget med 2 procent. Inom grundundervisningen minskade antalet elever i kommunens egna skolor. Enhetspriserna för den egna produktionen per elev sjönk från året innan. Ökningen i utgifterna berodde på att utgifterna för specialundervisning ökade. Kostnaderna för skoltransporter minskade med ca 8 procent från året innan.

Utgifterna för de tekniska tjänsterna understeg nivån för 2014 med 12 procent. Verksamhetsbidraget för tekniska tjänster var redan andra året i rad lägre än året innan. Det goda resultatet förklaras av den exceptionellt varma och snöfattiga vintern och nedgången i energipriserna. Utgifterna för den allmänna förvaltningen ökade med 4,2 procent. Utgifterna för den allmänna förvaltningen berodde på ökade köpta tjänster.

Verksamhetsbidraget för biblioteks- och fritidstjänster sjönk från året innan med 5,3 procent. Nedgången i verksamhetsbidraget 2015 var nästan lika stor som ökningen året innan, och därför är verksamhetsbidraget för 2015 nästan lika stort som för 2013.

Statsandelarna fortsatte att minska. I budgeten hade kommunen dock förberett sig på detta, och statsandelarna var 0,337 miljoner euro större än väntat.

Skatteinkomsterna var 0,305 miljoner euro lägre än budgeterat. Skatteinkomsterna ökade med 8,4 miljoner euro från året innan. Skatteinkomsterna ökade med 3,27 procent, även om antalet invånare minskade något.

I november 2015 upptäcktes ett mögelproblem på Toivola högstadium. Inomhusluften konstaterades vara så skadlig att hälsomyndigheterna krävde att skolan skulle stängas omedelbart. Undervisningen flyttades till reservlokaler, hyrda baracker, redan före julen. Stadsfullmäktige fattade beslut om att bygga en ny skola i januari 2016, eftersom det visade sig vara omöjligt att reparera den gamla byggnaden. Staden fick våren 2016 ett beslut enligt vilket statsandelarna för byggandet av Toivola högstadium överförs till den nya skolbyggnaden och inte behöver återbetalas.

Under räkenskapsperioden avstod staden helt och hållet från uthyrningen av bostäder, och stadens enstaka bostadsaktier såldes till dotterbolaget Toivolan Asunnot Ab. Staden sålde genom en affärsverksamhetstransaktion utbildningen inom naturresursområdet till Ammattiopilaitos Ab som står utanför koncernen.

Väsentliga händelser efter utgången av räkenskapsperioden

Toivola stad har planlagt Kaislaranta område och påbörjat arbetet för att kunna sälja tomterna. I markundersökningarna har det framkommit att det finns mycket förorenad mark på området. Mäntylä såg har tidigare haft verksamhet på området fram till 1966. Saneringsåtgärderna bekostas i sin helhet av Toivola stad. Enligt undersökningarna kommer saneringen av marken att kosta 1,5 miljoner euro inkommande år och därefter 2,5 miljoner euro. Arbetet påbörjas våren 2016.

En bostadsmässa planeras i Kaislaranta 2018. Området får 10 egnahemshustomter med egen strand, 25 andra egnahemshustomter och 15 radhustomter.

Bedömning av den sannolika framtida utvecklingen

Resultatet för 2015 visade ett underskott på 4,5 miljoner euro, vilket var betydligt sämre än bedömningen i den justerade budgeten. Överskottet på 0,2 miljoner euro för de föregående åren räckte inte till för att täcka underskottet för 2015, utan underskottet som ska täckas under de kommande åren är ca 4,3 miljoner euro. Vid upprättandet av budgeten för 2016 och ekonomiplanen för 2016–2018 har staden utgått ifrån att ekonomin skulle vara i balans under ekonomiplaneringsperioden. Det dåliga resultatet för 2015 påverkar resultatmålen för planeringsåren, och därför kommer de att revideras.

När det gäller driftsekonomi har en hel del balanserande åtgärder vidtagits, och detta arbete bör fortsättas. Eftersom Toivola stads viktigaste inkomster, dvs. skatteinkomster, inte väntas öka märkbart under de kommande åren kommer ekonomin inte att åtgärdas den vägen. Dessutom väntas antalet invånare i staden minska och befolkningen bli allt äldre. Detta skapar tryck på ökning av kostnader på social- och hälsovården samt inverkar negativt på stadens skatteinkomster. Även den allmänna ekonomiska utvecklingen är fortsatt osäker. Servicenätet är fortfarande för tungt i relation till stadens ekonomiska resurser.

Toivola stad kan inte höja skatterna ytterligare. Det krävs andra åtgärder för att få ekonomin i balans, till exempel förändringar i servicenätet. Stadsstyrelsen har tillsatt en ekonomiarbetsgrupp, som bereder förslag till att inskränka skolnätet och anpassa ekonomin.

För att balansera ekonomin borde årsbidraget ökas för att täcka kommande avskrivningar och finansiera investeringar. De planerade stora investeringarna under de kommande åren,

såsom byggandet av en Terkkari-central och övriga spetsprojekt, är en utmaning med tanke på skuldsättningen. Genomförandet av dessa investeringar kommer dessutom att öka avskrivningarna avsevärt från och med 2019. Även lånestocken väntas öka till närmare 4 400 euro per invånare 2018 från den måttliga nivån på 2 371 euro per invånare 2015. När det gäller den ökande lånestocken kan en eventuell uppgång i räntenivån avsevärt öka de finansiella kostnaderna och försvaga årsbidraget.

Stadens personal

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Bedömning av de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt övriga omständigheter som inverkar på utvecklingen av verksamheten

Stadsstyrelsen ansvarar för riskhanteringen. Stadsstyrelsen kan delegera sin beslutandemakt till andra organ och tjänsteinnehavare. I praktiken ansvarar cheferna för enheterna för riskhanteringen.

Eftersom kommunen har investerat en hel del i nya tomter på planområden kan en kraftig minskning i efterfrågan på tomter orsaka en ekonomisk risk för kommunen i form av minskade verksamhetsintäkter. Efterfrågan på tomter påverkas i hög grad av nivån på privata investeringar. Nu verkar efterfrågan öka något, och därför har de negativa konsekvenserna av denna riskfaktor minskat något.

Eventuella förändringar i efterfrågan på och finansieringen av social- och hälsovårdsservice kan orsaka stort tryck på ordnandet av tjänsterna och skatteprocenten.

De största riskerna i stadens ekonomiska verksamhetsmiljö anknyter fortfarande till den pågående ogynnsamma ekonomiska utvecklingen i landet och ett försämrat sysselsättningsläge. Arbetslöshet, eventuella uppsägningar och en minskande köpkraft medför oförutsebart stigande kostnader och samtidigt avtagande resultatutveckling för staden. Därför satsar staden fortfarande på bland annat sysselsättningsprojekt och utveckling av samarbetet med intressenter.

Stadskoncernen hanterar de ekonomiska riskerna genom noggrann planering och uppföljning av den övergripande ekonomin och anslagen.

Målen för hanteringen av finansiella risker är att identifiera väsentliga risker och förbättra prognostiserbarheten. De finansiella riskerna kan indelas i likviditets-, kredit- och marknadsrisker. En av de största marknadsriskerna kan anses vara ränterisk, som staden försöker att skydda sig mot genom att diversifiera finansieringsavtalens maturitet och optimera förhållandet mellan lån med fast respektive rörlig ränta.

Staden strävar efter att minimera placeringarnas prisrisk genom en så effektiv diversifiering som möjligt mellan olika tillgångsslag med iakttagande av principerna i placeringsplanen. Risktagande hanteras bland annat genom att fastställa risklimit, klassificeringskrav på motparter och allokeringsgränser.

Miljöfaktorer

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Redogörelse för anordnande av stadens interna kontroll och riskhantering

Stadsfullmäktige styr anordnandet av stadskoncernens interna kontroll och riskhantering genom grunder för intern kontroll och riskhantering som den godkänner. Fullmäktige förutsätter att koncernens alla funktioner och alla organisationsnivåer har en tillräcklig intern

kontroll och riskhantering. Det finns föreskrifter om uppgifter och ansvarsfördelning beträffande intern kontroll och riskhantering i förvaltningsstadgan och ekonomistadgan samt i kompletterande anvisningar och föreskrifter.

Stadsstyrelsen ansvarar för att den interna kontrollen och riskhanteringen ordnas ändamålsenligt. Dessutom ansvarar alla de organ och tjänsteinnehavare som har behörighet att använda stadens medel och som fungerar som myndigheter för genomförandet av intern kontroll och riskhantering inom sina ansvarsområden. Cheferna följer upp den interna kontrollens och riskhanterings ändamålsenlighet i anslutning till den operativa ledningen. Stadsstyrelsen har med iakttagande av de av fullmäktige godkända grunderna utfärdat anvisningar för implementering av intern kontroll och riskhantering samt deras koppling till stadens lednings- och styrningssystem.

Stadsstyrelsens redogörelse baserar sig på organens redogörelser för sin verksamhet samt på bedömnings- och revisionsuppgifter om den interna och externa revisionen. Som stöd för organens redogörelser har ledningsgrupperna för servicekedjorna gjort självbedömningar med hjälp av bedömningsmodellen och utnyttjat övrig bedömningsinformation om den interna kontrollens status på sina verksamhetsområden.

Utifrån bedömningsuppgifterna är den interna kontrollens status i regel god. Den interna kontrollen ger i allmänhet en relativt säker bild av verksamhetens resultat, förenlighet med lagstiftning och god förvaltningssed, tryggnad av medel och egendom samt tillräcklig och tillförlitlig operativ och ekonomisk information som ledningen förutsätter.

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Stadsstyrelsen har inte kännedom om försummelse i lagstadgade uppgifter eller åtgärder som i övrigt står i strid med lagstiftning och bestämmelser eller god förvaltningssed och som kan leda till betydande ersättningsanspråk, yrkanden i talan eller andra rättsliga påföljder.

I organens redogörelser konstateras att organisationsändringarna och personalnedskärningarna har ökat utmaningarna för upprätthållande av ett fungerande kontrollsystem och ökat möjligheten för fel agerande.

Måluppfyllelse, tillsyn över användningen av medel, kompetent och tillförlitlig resultatutvärdering

Uppföljningen av måluppfyllelse, medelanvändning och verksamhetens resultat har presenterats i andra delar av verksamhetsberättelsen. De centrala avvikelserna från de verksamhetsmässiga och ekonomiska målen i budgeten och eventuella åtgärder på grund av dem presenteras i avsnittet om budgetutfallet. Uppföljnings- och rapporteringssystemen för verksamheten och ekonomin utvecklas fortlöpande.

Under berättelseåret skaffade staden rapporteringssystemet Opiferus. Införandet av systemet fortsätter 2016. Syftet med utvecklingsåtgärderna av systemet är att förbättra den verksamhetsmässiga och ekonomiska informationens riktighet, tillräcklighet och aktualitet.

Anordnande av riskhantering

Riskhanteringen baserar sig på grunder för riskhantering som stadsfullmäktige godkänt och på anvisningen för intern kontroll som stadsstyrelsen godkänt. Implementeringen av grunderna för riskhanteringen inom sektorerna pågår fortfarande. Anvisningen för intern kontroll uppdateras i anslutning till implementeringen av grunderna för riskhanteringen. En bedömningsblankett för riskhantering enligt Kommunförbundets mall kommer att införas.

Stadsstyrelsen konstaterar att kommunen har gällande ansvarsförsäkringar för egendomsrisker och verksamheten, skogsförsäkring med måttskydd, trafikförsäkringar och försäkringar för arbetstagarnas arbetsresor samt lagstadgade försäkringar. Dessutom konstaterar stadsstyrelsen att det inte har funnits tillräckligt med resurser för en övergripande, systematisk och heltäckande riskkartläggning.

Kontroll av anskaffning, överlåtelse och skötsel av egendom

Stadsstyrelsen har inte kännedom om sådana försummelser eller felaktiga förfaranden avseende kontrollen av anskaffning, överlåtelse eller skötsel av egendom som kunde orsaka staden avsevärda skadestånd eller andra rättsliga påföljder.

Praktiska åtgärder i riskhanteringen

Reskontra och penningkonton avstäms regelbundet. Uppgifter har differentierats så långt det går. Indrivningen av fordringar sker via ett inkassoföretag. Systemens användarrättigheter hålls à jour, och rättigheter som inte behövs återkallas.

Handlingarna är offentliga, och de har registrerats i ärendehanteringssystemet.

Utrustningen förnyas hela tiden för att garantera funktionaliteten.

Försäkringarna har konkurrensutsatts 2015 och är à jour.

Elektriska lås har installerats i stadens fastigheter för att effektivisera passerkontrollen. Ledningssystemet för undantagsförhållanden har utvecklats genom uppdatering av planerna för undantagsförhållanden och fokus på ledning i undantagsförhållanden i chefsutbildningen.

Uppmärksamhet har fästs vid budgetens och bokslutets jämförbarhet, så att målen och verksamheten mäts på samma sätt.

Öppna processer för beslutsfattande och övertaganderätt möjliggör kontroll av besluten.

Avtalsverksamhet

Avtalsverksamhetens ansvarsförbindelser har fastställts och anvisningar om verksamheten har getts. Koncerntjänsternas jurist bistår i upprättandet av avtal. I konkurrensutsättningen av upphandlingar, iakttagandet och kontrollen av avtalsvillkor samt administrationen av avtalsregistret upptäcktes brister under räkenskapsperioden.

I utredningen om Vanhusten Palvelutallosäätio konstaterades att stiftelsen inom upphandling har behandlats som en anknuten enhet. Den uppfyller inte kraven på intressentenheter enligt upphandlingslagen, och därför ska tjänster som köps av stiftelsen konkurrensutsättas.

Avtalsregistret administreras i ärendehanteringssystemet Dynasty. Alla avtal eller väsentliga avtalsuppgifter har inte sparats i systemet. Användningen av avtalsregistret bör effektiviseras ytterligare så att det betjänar ledningen och möjliggör kontroll av avtalsvillkoren.

Ordnade av intern revision

Den interna revisionen bistår stadens högsta ledning i dess skyldighet att implementera kontrollen. Den interna revisionen reviderar och bedömer den interna kontrollens och riskhanterings funktionsduglighet enligt revisionsplanen som godkänts av stadsdirektören. Den interna revisionen är oberoende av den reviderade verksamheten.

År 2015 fokuserade revisionerna på bland annat processen för beslutsfattande, avtalshanteringens ändamålsenlighet, säkerställande av löneutbetalningens riktighet, förfaranden för kontroll av kontantkassor och behandlingen av investeringar i bokföringen. Revisioner gjordes inom alla sektorer. I sina rapporter och promemorior kom den interna revisionen med rekommendationer till de reviderade objekten för utveckling av den interna kontrollen och riskhanteringen. Implementeringen av rekommendationerna i revisionsrapporterna följs upp regelbundet.

Bildande av räkenskapsperiodens resultat och finansiering av verksamheten

Läget för Toivola stads ekonomi uppvisade underskott 2015 liksom också 2010–2013. Året innan förbättrades det ekonomiska läget tack vare extraordinära intäkter.

Stadens årsbidrag var 11,6 miljoner euro. I den ursprungliga budgeten uppskattades stadens årsbidrag uppgå till 16,3 miljoner euro, vilket innebär att utfallet var betydligt sämre än budgetmålet.

Jämfört med den ursprungliga budgeten var skatteinkomsterna ca 8 miljoner euro större, men utfallet av den justerade budgeten var rätt exakt. Statsandelarna var 2,3 miljoner euro större än enligt den ursprungliga budgeten.

Verksamhetsbidraget minskade från året innan med 4,9 miljoner euro (1,2 procent) och var 12,3 miljoner sämre än budgeterat. Överskridningen av budgeten berodde främst på social- och hälsovårdsväsendet, den specialiserade sjukvården och äldreomsorgen.

Räkenskapsperioden resultat

	2015	2014
(tusentals euro)		
Verksamhetens intäkter	59 914	72 024
Förändring av produktlager	49	0
Tillverkning för eget bruk	1 902	2 625
Verksamhetens kostnader	-456 635	-464 552
Verksamhetsbidrag	-394 770	-389 904
Skatteinkomster	266 195	257 750
Statsandelar	133 337	131 168
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	1 803	1 123
Övriga finansiella intäkter	8 146	7 045
Räntekostnader	-2 527	-2 618
Övriga finansiella kostnader	-519	-154
Årsbidrag	11 666	4 412
Avskrivningar och nedskrivningar	-16 738	-18 415
Extraordinära intäkter	1 956	20 582
Extraordinära kostnader	-458	0
Räkenskapsperiodens resultat	-3 574	6 580
Bokslutsdispositioner	-915	82
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-4 490	6 661

NYCKELTAL FÖR RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetens intäkter		
/Verksamhetens kostnader, %	13,1	15,5
Årsbidrag/Avskrivningar, %	69,7	24,0
Årsbidrag, euro/invånare	170	64
Antal invånare	68 665	69 182

Finansiering av verksamheten**FINANSIERINGSANALYS OCH DESS NYCKELTAL**

(tusentals euro)

	2015	2014
Kassaflöde i verksamheten		
Årsbidrag	11 666	4 412
Extraordinära poster, netto	1 498	20 582
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 471	-12 277
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringsutgifter	-24 085	-59 653
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	761	1 404
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	4 621	58 809
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-7 009	13 278
Kassaflödet för finansieringens del		
Förändring i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-769	-14 992
Minskning av utlåningen	207	237
Förändring i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	40 000	29 640
Minskning av långfristiga lån	-20 322	-35 403
Förändring av kortfristiga lån	0	0
Förändring i eget kapital	0	0
Övriga förändringar av likviditeten	-3 257	6 233
Kassaflödet för finansieringens del	15 859	-14 284
Förändring av likvida medel	8 850	-1 007
Likvida medel 31.12	33 449	24 599
Likvida medel 1.1	24 599	25 606

NYCKELTAL FÖR FINANSIERINGSANALYSEN

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år, 1 000 euro	-47 867	-47 499
Intern finansiering av investeringar %	50,0	7,6
Låneskötselbidrag	0,6	0,2
Likviditet, dagar	24	16
Antal invånare	68 665	69 182
 Kassautbetalningar, miljoner euro	 503	 575

Finansiell ställning och förändring av den

AKTIVA (tusentals euro)	2015	2014
BESTÅENDE AKTIVA	428 539	424 412
Immateriella tillgångar	1 335	2 121
Immateriella tillgångar	321	611
Övriga utgifter med lång verkningstid	965	1 273
Förskottsbetalningar	48	237
Materiella tillgångar	268 352	263 803
Mark- och vattenområden	54 302	53 689
Byggnader	134 186	133 217
Fasta konstruktioner och anordningar	69 968	68 637
Maskiner och inventarier	1 893	2 460
Övriga materiella tillgångar	1 018	1 018
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	6 984	4 783
Placeringar	158 852	158 488
Aktier och andelar	126 017	126 216
Övriga lånefordringar	32 566	32 049
Övriga fordringar	270	223
FÖRVALTADE MEDEL	968	1 092
Statens uppdrag	27	31
Donationsfondernas särskilda täckning	930	1 050
Övriga förvaltade medel	12	10
RÖRLIGA AKTIVA	64 285	58 490
Omsättningstillgångar	443	634
Material och förnödenheter	208	246
Varor under tillverkning	235	388
Fordringar	30 393	33 257
Långfristiga fordringar	10 466	10 673
Kundfordringar	3 021	3 021
Lånefordringar	6 061	5 440
Övriga fordringar	1 384	2 212
Kortfristiga fordringar	19 927	22 584
Kundfordringar	9 332	10 193
Lånefordringar	2 242	1 085
Övriga fordringar	3 650	6 021
Resultatregleringar	4 703	5 285
Finansiella värdepapper	19 936	17 997
Övriga värdepapper	19 936	17 997
Kassa och bank	13 513	6 602
AKTIVA	493 792	483 994

PASSIVA (tusentals euro)	2015	2014
EGET KAPITAL	251 485	255 978
Grundkapital	255 544	255 544
Övriga egna fonder	204	207
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder	226	-6 435
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-4 490	6 661
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER	2 513	1 595
Avskrivningsdifferens	1 513	1 595
Investeringsreserv	1 000	0
AVSÄTTNINGAR	5 175	5 046
Avsättningar för pensioner	11	14
Övriga avsättningar	5 164	5 032
FÖRVALTAT KAPITAL	1 748	2 021
Statens uppdrag	47	209
Donationsfondernas kapital	1 118	1 236
Övrigt förvaltad kapital	583	576
FRÄMMANDE KAPITAL	232 870	219 354
Långfristigt	143 727	123 048
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	143 727	122 810
Erhållna förskott	0	238
Kortfristigt	89 143	96 306
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	19 083	20 322
Erhållna förskott	2 261	1 930
Skulder till leverantörer	20 255	25 953
Övriga skulder	14 637	13 623
Resultatregleringar	32 908	34 479
PASSIVA	493 792	483 994
NYCKELTAL FÖR BALANSRÄKNINGEN		
Soliditetsgrad, %	51,2	53,1
Relativ skuldsättningsgrad, %	50,2	47,2
Akkumulerat över-/underskott, 1 000 euro	-4 263	226
Akkumulerat över-/underskott per invånare	-62	3
Lånestock 31.12, 1 000 euro	162 810	143 132
Lånestock 31.12, euro/invånare	2 371	2 069
Lånefordringar, 1 000 euro	32 566	32 049
Antal invånare	68 665	69 182
Andelen poster bundna till eget kapital,%	52,0	53,1
Finansieringstillgångar, euro/invånare	-2 429	-2 303

Toivola stad

Totala intäkter och utgifter

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi

Sammanställning av samfund som ingår i koncernbokslutet

(Nedan följer en ofullständig förteckning över koncernbolag, den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Dotterbolag	
Toivolan Energia Ab	sammanställts
Toivolan Vesi Ab	sammanställts
Toivolan Asunnot Ab	sammanställts
Toivolan Aikuiskoulutuskeskus Ab	sammanställts
Bostads Ab XX	sammanställts
.....	
Samkommuner	
Suomen Liitto	sammanställts
Suomen Sairaanhoidopiiri samkommun (sjukvårdsdistrikt)	sammanställts
Suomen Erityishuoltopiiri samkommun	sammanställts
Suomen Päihdehuolto samkommun	sammanställts

Styrning av koncernens verksamhet

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Väsentliga händelser som gäller koncernen

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Uppnående av målen för de centrala koncernbolagen

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Uppskattning av koncernens sannolika kommande utveckling

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Koncernbokslut och dess nyckeltal**KONCERNRESULTATRÄKNING
(tusentals euro)**

	2015	2014
Verksamhetens intäkter	236 316	235 719
Verksamhetens kostnader	-597 560	-591 530
Andel av intressebolagens vinst (+)/ förlust(-)	914	1 877
Verksamhetsbidrag	-360 330	-353 934
Skatteinkomster	265 146	256 698
Statsandelar	133 338	131 169
Ränteintäkter	231	226
Övriga finansiella intäkter	5 246	3 682
Räntekostnader	-5 390	-5 270
Övriga finansiella kostnader	-696	-274
Finansiella intäkter och kostnader tot.	-608	-1 636
Årsbidrag	37 545	32 297
Avskrivningar enligt plan	-30 092	-31 238
Extraordinära poster	137	4 560
Räkenskapsperiodens resultat	7 590	5 619
Bokslutsdispositioner	-598	0
Räkenskapsperiodens skatter	-1 526	-1 823
Latenta skatter	-362	-449
Minoritetsandelar	49	-21
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	5 154	3 326

NYCKELTAL FÖR KONCERNRESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetens intäkter /		
Verksamhetens kostnader, %	39,5	39,8
Årsbidrag/Avskrivningar, %	124,8	103,4
Årsbidrag, euro/invånare	547	467
Antal invånare	68 665	69 182

KONCERNENS FINANSIERINGSANALYS

(tusentals euro)	2015	2014
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	37 545	32 296
Extraordinära poster	137	4 560
Räkenskapsperiodens skatter	-1 526	-1 823
Rättelseposter till internt tillförda medel	-1 047	-2 322
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-37 425	-37 678
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	761	2 214
Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva	2 321	4 333
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	766	1 580
Kassaflöde för finansieringen		
Förändring i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-5	-16
Minskning av utlåningen	46	4
Förändring i lånestocken		
Ökning av långfristiga lån	42 846	42 800
Minskning av långfristiga lån	-28 221	-41 346
Förändring av kortfristiga lån	-2 746	-4 822
Förändringar i eget kapital	0	0
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	-155	24
Förändring av omsättningstillgångar	568	-273
Förändring av fordringar	6 515	-3 274
Förändring av räntefria skulder	-7 385	6 553
Finansieringens kassaflöde	11 464	-349
Förändring av likvida medel	12 229	1 231
Likvida medel 31.12	55 627	43 398
Likvida medel 1.1	43 398	42 167
	12 229	1 231

NYCKELTAL FÖR KONCERNENS FINANSIERINGSANALYS

Intern finansiering av investeringar %	102,4	91,1
Intern finansiering av kapitalutgifter, %	57,9	42,0
Låneskötselbidrag	1,3	0,8
Likviditet, dagar	30	23
Kassautbetalningar, miljoner euro	669	676

KONCERNBALANSRÄKNING

(tusentals euro)

	2015	2014
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA	559 998	554 739
Immateriella tillgångar	4 006	4 737
Immateriella rättigheter	2 886	3 030
Övriga utgifter med lång verkningsstid	1 025	1 274
Förskottsbetalningar	94	434
Materiella tillgångar	491 322	486 958
Mark och vattenområden	61 118	60 491
Byggnader	257 193	260 725
Fasta konstruktioner och anordningar	112 575	110 378
Maskiner och inventarier	16 490	16 364
Övriga materiella tillgångar	29 845	27 966
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	14 101	11 035
Placeringar	64 670	63 044
Andelar i intresse- sammanslutningar	17 606	19 917
Övriga aktier och andelar	42 834	38 858
Övriga lånefordringar	4 163	4 206
Övriga fordringar	68	63
FÖRVALTADE MEDEL	1 301	1 610
RÖRLIGA AKTIVA	104 981	99 836
Omsättningstillgångar	2 328	2 897
Fordringar	47 027	53 542
Långfristiga fordringar	7 471	6 926
Kortfristiga fordringar	39 556	46 616
Finansiella värdepapper	27 249	24 994
Kassa och bank	28 377	18 404
AKTIVA SAMMANLAGT	666 279	656 185

PASSIVA (tusentals euro)	2015	2014
EGET KAPITAL	256 846	251 695
Grundkapital	255 545	255 545
Uppskrivningsfond	310	310
Övriga egna fonder	5 070	5 072
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-9 232	-12 557
Räkenskapsperiodens över- /underskott	5 154	3 326
MINORITETSANDELAR	2 514	2 563
AVSÄTTNINGAR	8 505	7 546
Avsättningar för pensioner	10	14
Övriga avsättningar	8 495	7 532
FÖRVALTAT KAPITAL	2 069	2 534
FRÄMMANDE KAPITAL	396 344	391 848
Långfristigt räntebelagt främmande kapital	249 722	235 474
Långfristigt räntefritt främmande kapital	31 912	31 740
Kortfristigt räntebärande främmande kapital	28 388	30 754
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	86 323	93 880
PASSIVA SAMMANLAGT	666 279	656 185

NYCKELTAL FÖR KONCERNBALANSRÄKNINGEN

Soliditetsgrad, %	38,9	38,7
Relativ skuld- sättningsgrad, %	62,4	62,8
Akkumulerat överskott/ underskott, 1 000 euro	-4 078	-9 232
Akkumulerat överskott/ underskott per invånare	-59	-133
Koncernens lånestock 31.12, 1 000 euro	278 109	266 227
Koncernens lån, euro/invånare	4 050	3 848
Koncernens lånefordringar 31.12, 1 000 euro	4 163	4 206
Antal invånare	68 665	69 182

Andelen poster bundna till eget kapital, %	39,2	39,8
Finansieringstillgångar, euro/invånare	-4	-4

Centrala noter

Samkommunen Suomen sairaanhoitopiiris balansräkning visar ett underskott på 24 miljoner euro som ska täckas, av vilket Toivola stads andel enligt stadens ägarandel skulle vara 3 miljoner euro. Avsättningen har också beaktats i jämförelseårets uppgifter.

Uppgifterna om säkerheter och åtaganden finns i noterna till bokslutet. Av dem är den största en andel av i Kommunernas garanticentrals garantiåtaganden på 329 miljoner euro.

Uppgifter om övriga ekonomiska åtaganden som inte upptagits i balansräkningen finns i noterna till bokslutet. De största arrangemangen utanför balansräkningen anknyter till ingångna service- och hyresavtal för vilka ansvaret uppgår till 37 miljoner euro.

Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för balansering av ekonomin Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Enligt 115 § i kommunallagen ska kommunstyrelsen i verksamhetsberättelsen eller i anslutning till den lägga fram förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för balanseringen av ekonomin.

Räkenskapsperiodens resultat för staden uppvisar ett underskott på 3 574 285,94 euro. Stadsstyrelsens föreslår följande om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat:

- avskrivningsdifferensen på 81 944,74 euro avvecklas enligt plan
- en minskning på 2 585,01 euro för realiserade kreditförluster upptas i fonden för social kreditgivning
- som avsättning upptas 132 000,00 euro bland övriga verksamhetens kostnader för utgifter som betalas som skadestånd
- en investeringsreserv på 1 000 000,00 euro görs för byggandet av idrottshallen
- räkenskapsperiodens underskott på 4 489 756,19 euro överförs till kontot för över-/underskott i balansräkningen.

Åtgärder för balansering av ekonomin

Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, ska kommunstyrelsen enligt kommunallagen i verksamhetsberättelsen redogöra för den gällande ekonomiplanens och åtgärdsprogrammets tillräcklighet för balanseringen av ekonomin.

Räkenskapsperiodens resultat visar ett underskott på 4,5 miljoner euro. Årsbidraget var 11,7 miljoner euro, medan det uppskattades uppgå till 16,7 miljoner euro. Överskottet på 0,2 miljoner euro för de föregående åren räckte inte till för att täcka det aktuella underskottet, utan underskottet som ska täckas under de kommande åren är ca 4,3 miljoner euro.

Genomförandet av ekonomiplanen förutsätter noggrann ekonomiadministration, bland annat utnyttjande av pensionering bland personalen och inskränkning av servicenätverk. Ekonomiarbetsgruppen tillsatt av stadsstyrelsen bereder förslag till anpassning av ekonomin och påbörjar en granskning av servicenätverket.

Budgetens utfall

(De sektorspecifika utredningarna om att uppnå de verksamhetsmässiga och ekonomiska målen har inte tagits med i materialet.

Den separata presentationen av driftsekonomi, resultaträkningsdelen, finansieringsdelen och det projektspecifika utfallet för investeringarna har inte tagits med i materialet och presenteras endast som sammandrag. Den utelämnade texten påverkar inte lösningen av uppgiften.)

Sammandrag av utfallet för bindande verksamhetsbidrag (nettoanslag)

Euro	Verksamhetsbidrag				
	Budget 2015 ursprunglig	Budget 2015 ändringar	Budget 2015 ändrad	Utfall 2015	Avvikelse 2015
DRIFTSEKONOMIDELN					
Koncernförvaltning					
Koncerttjänster	-27 369 035	600 000	-26 769 035	-26 486 516	282 519
Koncernförvaltning totalt	-27 369 035		-26 769 035	-26 486 516	282 519
Social- och hälsovårdsnämnden					
Förvaltningstjänster	-1 635 092		-1 635 092	-1 596 854	38 238
Specialiserad sjukvård	-82 857 892	-1 500 000	-84 357 892	-91 254 879	-6 896 987
Primärvård	-26 763 926		-26 763 926	-26 984 634	-220 708
Familjeservice	-1 247 864		-1 247 864	-1 178 643	69 221
Handikapps-service	-24 567 983		-24 567 983	-24 897 652	-329 669
Service för barn och ungdomar	-8 987 357		-8 987 357	-8 864 389	122 968
Äldreomsorg	-63 089 752	-800 000	-63 889 752	-67 985 421	-4 095 669
Social- och hälsovårdsnämnden totalt	-209 149 866		-211 449 866	-222 762 472	-11 312 606
Bildnings- och fritidsnämnden					
Förvaltningstjänster	-894 876	-2 000	-896 876	-896 423	453
Gymnasium	-7 885 439	-12 000	-7 897 439	-7 897 432	7
Grundundervisning	-41 632 895	-250 000	-41 882 895	-41 875 249	7 646
Småbarnspedagogik	-26 934 782		-26 934 782	-26 896 537	38 245
Bibliotekstjänster	-4 385 739		-4 385 739	-4 367 892	17 847
Kulturtjänster	-1 048 367		-1 048 367	-1 043 784	4 583
Idrottstjänster	-6 378 934	-115 000	-6 493 934	-6 489 235	4 699
Bildnings- och fritidsnämnden totalt	-89 161 032		-89 540 032	-89 466 552	73 480
Teknik- och miljönämnden					
Förvaltningstjänster	-958 934		-958 934	-943 784	15 150
Lokaltjänster	-25 673 924		-25 673 924	-25 489 264	184 660
Kommunaltekniska tjänster	-25 234 397	-1 000 000	-26 234 397	-27 838 247	-1 603 850
Miljö- och byggnadstillsyn	-2 694 378		-2 694 378	-2 679 328	15 050
Teknik- och miljönämnden totalt	-54 561 633		-55 561 633	-56 950 623	-1 388 990
Driftsekonomidelen totalt	-380 241 566		-383 320 566	-395 666 163	-12 345 597

RESULTATRÄKNINGSDELEN					
Skatteinkomster	258 500 000	8 000 000	266 500 000	266 195 114	-304 886
Statsandelar	131 000 000	2 000 000	133 000 000	133 337 452	337 452
Ränteintäkter	1 500 000		1 500 000	1 802 866	302 866
Övriga finansiella intäkter	8 500 000		8 500 000	8 146 005	-353 995
Räntekostnader	-2 600 000		-2 600 000	-2 526 768	73 232
Övriga finansiella kostnader	-320 000		-320 000	-519 231	-199 231
Resultaträkningsdelen totalt	396 580 000		406 580 000	406 435 438	-144 562
INVESTERINGSDEL					
Koncernförvaltning	-6 198 400	-3 700 000	-9 898 400	-8 421 606	1 476 794
Social- och hälsovårdsnämnden	-5 327 200	200 000	-5 127 200	-5 045 850	81 350
Bildnings- och fritidsnämnden					
Teknik- och miljönämnden	-9 904 000		-9 904 000	-9 856 186	47 814
Investeringsdelen totalt	-21 429 600		-24 929 600	-23 323 642	1 605 958
FINANSIERINGSDEL					
<i>Verksamhet och investeringar</i>					
Årsbidrag	16 338 434	6 921 000	23 259 434	11 665 699	-11 593 735
Extraordinära poster				1 498 137	1 498 137
Rättelseposter till internt tillförda medel	-1 500 000		-1 500 000	-1 602 661	-102 661
<i>Kassaflöde för investeringar</i>					
Investeringsutgifter	-21 693 600	-3 500 000	-25 193 600	-24 084 564	-1 109 036
Finansieringsandelar	264 000		264 000	760 922	496 922
Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva	3 000 000		3 000 000	4 621 083	1 621 083
<i>Verksamhet och investeringar netto</i>	<i>-3 591 166</i>		<i>-170 166</i>	<i>-7 141 384</i>	<i>-6 971 218</i>
<i>Finansieringsverksamhet</i>					
<i>Förändring av utlåning</i>					
Ökning av utlåning	-100 000	-700 000	-800 000	-769 122	30 878
Minskning av utlåning	150 000		150 000	206 505	56 505
<i>Förändring av lånestocken</i>					
Ökning av långfristiga lån	45 000 000		45 000 000	40 000 000	-5 000 000
Minskning av långfristiga lån	-20 000 000		-20 000 000	-20 321 522	-321 522
Förändring av kortfristiga lån					
Övriga förändringar av likviditeten		-4 000 000	-4 000 000	-3 124 602	875 398
Inverkan på likviditeten	21 458 834		20 179 834	8 849 875	-11 329 959

BOKSLUTSKALKYLER

RESULTATRÄKNING

	1.1–31.12.2015		1.1–31.12.2014	
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	14 303 085,20		25 425 863,97	
Betalningsintäkter	22 814 466,22		22 711 906,08	
Understöd och bidrag	10 152 686,80		11 168 754,86	
Övriga verksamhetens intäkter	12 644 229,32	59 914 467,54	12 717 263,74	72 023 788,66
Förändring av produktlager		48 698,89		0,00
Tillverkning för eget bruk		1 902 269,45		2 625 136,57
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-165 118 006,07		-166 078 161,68	
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-43 028 145,82		-43 347 553,86	
Övriga lönebi-kostnader	-8 957 673,65		-8 900 808,20	
Köpta tjänster	-165 669 531,38		-174 552 765,74	
Material, förnödenheter och varor	-27 991 552,30		-29 525 686,10	
Understöd	-36 898 688,66		-32 930 385,24	
Övriga verksamhetens kostnader	-8 971 577,63	-456 635 175,51	-9 217 110,74	-464 552 471,55
Verksamhetsbidrag		-394 769 739,64		-389 903 546,33
Skatteinkomster		266 195 114,45		257 750 351,08
Statsandelar		133 337 452,00		131 168 412,00
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	1 802 866,02		1 122 525,56	
Övriga finansiella intäkter	8 146 005,23		7 045 385,00	
Räntekostnader	-2 526 767,80		-2 617 564,41	
Övriga finansiella kostnader	-519 231,28	6 902 872,18	-153 659,76	5 396 686,39
Årsbidrag		11 665 698,98		4 411 903,14
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-16 303 187,06		-18 414 823,68	
Nedskrivningar	-434 934,40	-16 738 121,46	0,00	-18 414 823,68
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter	1 956 006,21		20 582 465,29	
Extraordinära kostnader	-457 869,67	1 498 136,54	0,00	20 582 465,29
Räkenskapsperiodens resultat		-3 574 285,94		6 579 544,75
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens		81 944,74		81 944,74
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver		-1 000 000,00		0,00
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder		2 585,01		0,00
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		-4 489 756,19		6 661 489,49

FINANSIERINGSANALYS

	2015		2014	
Kassaflödet i verksamheten				
Årsbidrag	11 665 698,98		4 411 903,14	
Extraordinära poster	1 498 136,54		20 582 465,29	
Korrektivposter till internt tillförda medel	<u>-1 470 661,48</u>	11 693 174,04	<u>-12 276 699,92</u>	12 717 668,51
Kassaflödet för investeringarnas del				
Investeringsutgifter	-24 084 563,57		-59 652 891,69	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	760 921,60		1 404 203,16	
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	<u>4 621 083,22</u>	-18 702 558,74	<u>58 808 768,24</u>	560 079,71
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde		-7 009 384,70		13 277 748,22
Kassaflödet för finansieringens del				
Förändring i utlåningen				
Ökning av utlåningen	-769 121,93		-14 991 779,19	
Minskning av utlåningen	<u>206 504,77</u>	-562 617,16	<u>237 149,34</u>	-14 754 629,86
Förändring i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån	40 000 000,00		29 640 278,16	
Minskning av långfristiga lån	-20 321 522,30		-35 403 331,59	
Förändring av kortfristiga lån	<u>0,00</u>	19 678 477,70	<u>0,00</u>	-5 763 053,43
Förändring i eget kapital		0,00		0,00
Övriga förändringar av likviditeten				
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	-149 004,71		-15 332,30	
Förändring av omsättningstillgångar	191 274,98		-37 146,98	
Förändring av fordringar	2 863 592,66		-3 066 928,64	
Förändring av räntefria skulder	<u>-6 162 465,22</u>	-3 256 602,29	<u>9 352 718,98</u>	6 233 311,05
Kassaflödet för finansieringens del		15 859 258,25		-14 284 372,24
Förändring av likvida medel		8 849 873,54		-1 006 624,02
Förändring av likvida medel				
Likvida medel 31.12	33 448 983,61		24 599 110,06	
Likvida medel 1.1	<u>24 599 110,06</u>	8 849 873,54	<u>25 605 734,09</u>	-1 006 624,02

AKTIVA	2015	2014
BESTÅENDE AKTIVA	428 538 539,81	424 412 145,10
Immateriella tillgångar	1 334 670,81	2 120 742,52
Immateriella rättigheter	321 278,24	610 689,38
Övriga utgifter med lång verkningstid	965 200,37	1 273 281,96
Förskottsbetalningar	48 192,20	236 771,18
Materiella tillgångar	268 351 850,59	263 803 274,10
Mark- och vattenområden	54 301 935,73	53 688 917,89
Byggnader	134 186 456,87	133 217 181,22
Fasta konstruktioner och anordningar	69 967 960,25	68 636 672,14
Maskiner och inventarier	1 892 934,64	2 459 565,62
Övriga materiella tillgångar	1 018 142,73	1 018 142,73
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	6 984 420,38	4 782 794,50
Placeringar	158 852 018,41	158 488 128,48
Aktier och andelar	126 016 904,27	126 215 631,50
Övriga lånefordringar	32 565 524,78	32 049 147,62
Övriga fordringar	269 589,35	223 349,35
FÖRVALTADE MEDEL	968 362,78	1 092 067,21
Statens uppdrag	26 850,36	31 491,22
Donationsfondernas särskilda täckning	929 700,66	1 050 130,18
Övriga förvaltade medel	11 811,76	10 445,81
RÖRLIGA AKTIVA	64 284 647,48	58 489 641,58
Omsättningstillgångar	442 687,50	633 962,48
Material och förnödenheter	207 579,18	245 953,05
Varor under tillverkning	235 108,32	388 009,43
Fordringar	30 392 976,38	33 256 569,04
Långfristiga fordringar	10 466 083,70	10 672 612,30
Kundfordringar	3 020 550,30	3 020 550,30
Lånefordringar	6 061 066,18	5 439 612,16
Övriga fordringar	1 384 467,22	2 212 449,85
Kortfristiga fordringar	19 926 892,68	22 583 956,74
Kundfordringar	9 332 153,52	10 193 203,33
Lånefordringar	2 242 229,55	1 084 833,82
Övriga fordringar	3 649 937,00	6 020 832,33
Resultatregleringar	4 702 572,61	5 285 087,26
Finansiella värdepapper	19 935 562,56	17 997 198,89
Övriga värdepapper	19 935 562,56	17 997 198,89
Kassa och bank	13 513 421,05	6 601 911,18
AKTIVA	<u>493 791 550,07</u>	<u>483 993 853,89</u>

PASSIVA	2015	2014
EGET KAPITAL	251 485 457,28	255 977 798,48
Grundkapital	255 544 432,46	255 544 432,46
Övriga egna fonder	204 361,36	206 946,37
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder	226 419,66	-6 435 069,83
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-4 489 756,19	6 661 489,49
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	1 512 926,48	1 594 871,22
Investeringsreserv	1 000 000,00	0,00
AVSÄTTNINGAR	5 174 712,08	5 046 033,30
Avsättningar för pensioner	10 712,08	14 033,30
Övriga avsättningar	5 164 000,00	5 032 000,00
FÖRVALTAT KAPITAL	1 748 157,27	2 020 866,41
Statens uppdrag	47 061,06	208 681,76
Donationsfondernas kapital	1 117 777,31	1 236 028,37
Övrigt förvaltad kapital	583 318,90	576 156,28
FRÄMMANDE KAPITAL	232 870 296,96	219 354 284,49
Långfristigt	143 726 833,12	123 047 870,59
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	143 726 833,12	122 810 044,99
Erhållna förskott	0,00	237 825,60
Kortfristigt	89 143 463,84	96 306 413,90
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	19 083 211,87	20 321 522,30
Erhållna förskott	2 261 236,07	1 930 118,88
Leverantörsskulder	20 254 611,05	25 953 482,71
Övriga skulder/ Anslutningsavgifter och övriga skulder	14 636 620,20	13 622 504,22
Resultatregleringar	32 907 784,65	34 478 785,78
	493 791 550,07	483 993 853,89
PASSIVA		

KONCERNKALKYLER**KONCERNRESULTATRÄKNING**

(tusentals euro)

	2015		2014	
Verksamhetens intäkter		236 316		235 719
Verksamhetens kostnader		597 560		591 530
Andel av intressebolagens resultat (förlust)		914		1 877
Verksamhetsbidrag		-360 330		-353 934
Skatteinkomster		265 146		256 698
Statsandelar		133 338		131 169
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	231		226	
Övriga finansiella intäkter	5 246		3 682	
Räntekostnader	5 390		5 270	
Övriga finansiella kostnader	696	-608	274	-1 636
Årsbidrag		37 545		32 297
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivning enligt plan	30 074		31 238	
Uppgifter om eliminering av innehav	18	30 092	0	31 238
Extraordinära poster		137		4 560
Räkenskapsperiodens resultat		7 590		5 619
Bokslutsdispositioner		-598		0
Räkenskapsperiodens skatter		-1 526		-1 823
Latenta skatter		-362		-449
Minoritetsandelar		49		-21
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		5 154		3 326

**KONCERNENS
FINANSIERINGSANALYS**

(tusentals euro)	2015		2014	
Kassaflödet i verksamheten				
Årsbidrag	37 545		32 296	
Extraordinära poster	137		4 560	
Räkenskapsperiodens skatter	-1 526		-1 823	
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 047	35 109	-2 322	32 711
Kassaflödet för investeringarnas del				
Investeringsutgifter	-37 425		-37 678	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	761		2 214	
Försäljningsinkomster bland bestående aktiva	2 321	-34 343	4 333	-31 131
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde		766		1 580
Kassaflödet för finansieringens del				
Förändring i utlåningen				
Ökning av utlåningen	-5		-16	
Minskning av utlåningen	46	41	4	-12
Förändring i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån	42 846		42 800	
Minskning av långfristiga lån	-28 221		-41 346	
Förändring av kortfristiga lån	-2 746	11 880	-4 822	-3 367
Förändring i eget kapital		0		0
Övriga förändringar av likviditeten				
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	-155		24	
Förändring av omsättningstillgångar	568		-273	
Förändring av fordringar	6 515		-3 274	
Förändring av räntefria skulder	-7 385	-457	6 553	3 030
Kassaflödet för finansieringens del		11 464		-349
Förändring av likvida medel		12 229		1 231
Förändring av likvida medel				
Likvida medel 31.12	55 627		43 398	
Likvida medel 1.1	43 398	12 229	42 167	1 231

KONCERNBALANSRÄKNING

(tusentals euro)

2015

2014

AKTIVA**BESTÅENDE AKTIVA**

559 998

554 739

Immateriella tillgångar

4 006

4 737

Immateriella rättigheter

2 886

3 030

Övriga utgifter med lång

verkningstid

1 025

1 274

Förskottsbetalningar

94

434

Materiella tillgångar

491 322

486 958

Mark- och vattenområden

61 118

60 491

Byggnader

257 193

260 725

Fasta konstruktioner och
anordningar

112 575

110 378

Maskiner och inventarier

16 490

16 364

Övriga materiella tillgångar

29 845

27 966

Förskottsbetalningar och

pågående nyanläggningar

14 101

11 035

Placeringar

64 670

63 044

Andelar i intresse-

sammanslutningar

17 606

19 917

Övriga aktier och andelar

42 834

38 858

Övriga lånefordringar

4 163

4 206

Övriga fordringar

68

63

FÖRVALTADE MEDEL

1 301

1 610

RÖRLIGA AKTIVA

104 981

99 836

Omsättningstillgångar

2 328

2 897

Fordringar

47 027

53 542

Långfristiga fordringar

7 471

6 926

Kortfristiga fordringar

39 556

46 616

Finansiella värdepapper

27 249

24 994

Kassa och bank

28 377

18 404

AKTIVA SAMMANLAGT**666 279****656 185**

	2015	2014
PASSIVA		
(tusentals euro)		
EGET KAPITAL	256 846	251 695
Grundkapital	255 545	255 545
Uppskrivningsfond	310	310
Övriga egna fonder	5 070	5 072
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder	-9 232	-12 557
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	5 154	3 326
MINORITETSANDELAR	2 514	2 563
AVSÄTTNINGAR	8 505	7 546
Avsättningar för pensioner	10	14
Övriga avsättningar	8 495	7 532
FÖRVALTAT KAPITAL	2 069	2 534
FRÄMMANDE KAPITAL	396 344	391 848
Långfristigt räntebelagt främmande kapital	249 722	235 474
Långfristigt räntefritt främmande kapital	31 912	31 740
Kortfristigt räntebelagt främmande kapital	28 388	30 754
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	86 323	93 880
PASSIVA SAMMANLAGT	666 279	656 185

NOTER TILL BOKSLUTET

Noter om tillämpade bokslutsprinciper

Bokföringsgrunder för utgifter och inkomster

Utgifter och inkomster bokförs enligt prestationsprincipen med undantag för små affärstransaktioner och skatteinkomster. I bokslutet upptas skatteinkomsterna enligt tidpunkten för skatteförvaltningens redovisningar som intäkter för den aktuella räkenskapsperioden.

Värdering av bestående aktiva

Materiella och immateriella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till finansieringsandelar för investeringsutgifter och anskaffningsutgift minskade med avskrivningar enligt plan. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från en på förhand upprättad avskrivningsplan. Beräkningsgrunderna för avskrivningarna anges i noterna till resultaträkningen under grunderna för avskrivningar enligt plan. Aktier bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgift. Omsättningstillgångar har upptagits i balansräkningen till medelpris. Finansiella värdepapper har upptagits i balansräkningen till anskaffningsvärde eller ett lägre värde.

Minskning av avskrivningsdifferens upptas i proportion till Toivola stadshus avskrivningar enligt plan.

Värdering av finansiella tillgångar

Fordringar har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller ett lägre sannolikt värde.

Enligt villkoren för stadens kommunkoncernkontoavtal upptas penningmedlen för de övriga sammanslutningarna som anslutit sig till avtalet i stadens kassa och bank samt som lån av övriga kreditgivare. På motsvarande sätt upptas negativt kontosaldo för en sammanslutning som minskat kassa och bank som kortfristig lånefordran bland rörliga aktiva.

Ändring av principerna för upprättande av resultaträkningen

Principerna för upprättandet av resultaträkningen har inte ändrats.

Justering av föregående räkenskapsperiods uppgifter

En avsättning avseende kommunens andel av samkommunen Suomen Sairaanhoidopiiris underskott har gjorts enligt rekommendationen av Bokföringsnämndens kommunsektion under räkenskapsperioden 2015. På denna punkt har också föregående räkenskapsperiods uppgifter justerats.

Bokslutets jämförbarhet med föregående räkenskapsperiod

I jämförelsen av räkenskapsperiodens uppgifter gäller det att beakta att Toivola stad har sålt vattenaffärsverksamheten i början av oktober 2014. Av årsbidraget för 2014 var vattenaffärsverksamhetens andel 1 922 762 euro. För 2014 har en extraordinär intäkt för försäljningen på 16 022 466 euro upptagits i resultatet. Under räkenskapsperioden har affärsverksamheten för utbildning i naturresurser sålts. Inverkan i föregående bokslut var 6,2 miljoner euro på verksamhetens intäkter, 5,1 miljoner euro på verksamhetens kostnader och ca 1 miljon euro på verksamhetsbidraget och räkenskapsperiodens överskott.

I övrigt är uppgifterna jämförbara.

Noter angående tillämpade principer på koncernbokslutet

Koncernbokslutets omfattning

Alla dotterbolag har sammanställts med koncernbokslutet med undantag för Bostads Ab Järviniitty, eftersom Toivolan Asunnot Ab inte har upprättat underkoncernbokslut. Detta har ingen väsentlig inverkan på den bild som koncernbokslutet ger.

Toivola stad

Alla fyra samkommuner i vilka kommunen är medlem har sammanställts med koncernbokslutet.

Eliminering av ömsesidiga innehav

Stadens och dess dotterbolags samt stadens och de konsoliderade samkommunernas ömsesidiga innehav har eliminerats.

Interna affärstransaktioner och interna täckningar

Koncernsammanslutningarnas ömsesidiga intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har avdragits vid upprättandet av koncernresultaträkningen och -balansräkningen. Koncernsammanslutningarnas betalda fastighetsskatter har eliminerats i koncernbokslutet som interna poster. Likaså har ömsesidiga intäkter och kostnader samt fordringar och skulder för koncernsammanslutningar och av kommunen ägda samkommuner avdragits med undantag för mindre affärstransaktioner. Väsentliga interna täckningar bland bestående aktiva har avdragits i den mån som de är kända. Koncernens interna anslutningsavgifter har eliminerats.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelar har separerats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen och från koncernens eget kapital i koncernbalansräkningen. Negativa minoritetsandelar har inte separerats.

Justering av planmässiga avskrivningar

Fastighetsdotterbolagens avskrivningar på tillgångar bland bestående aktiva har korrigerats så att de är planenliga enligt sammanslutningarnas egna meddelanden, och differensen mellan restvärdena har bokförts mot föregående räkenskapsperioders överskott/underskott bland poster i dotterbolagens eget kapital.

Intressesammanslutningar

Intressesammanslutningar har konsoliderats i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmetoden.

Reserver och avskrivningsdifferens

Reserver och avskrivningsdifferenser har fördelats mellan räkenskapsperiodens och föregående räkenskapsperioders över-/underskott samt latent skatteskulder. Jämförelseuppgifterna för 2014 har ändrats så att de motsvarar det nya bokföringssättet. Ändringens inverkan på räkenskapsperiodens över-/underskott är 2,2 miljoner euro.

Förändringar i koncernstrukturen

Toivola stad grundade dotterbolaget Toivolan Aikuiskoulutuskeskus Ab hösten 2014, men bolaget konsoliderades inte i koncernbokslutet för 2014. Staden sålde naturresursutbildningen till sitt helägda dotterbolag genom en affärsverksamhetstransaktion i början av 2015, och bolaget konsoliderades för första gången i koncernbokslutet för år 2015.

Justering av föregående räkenskapsperiods uppgifter

Uppgifterna för 2014 har justerats så att de är jämförbara och motsvarar den nya allmänna anvisningen. Indelningen mellan avskrivningsdifferensen och reserverna i eget kapital och latent skatteskulder har gjorts för 2014. Överskottet för räkenskapsperioden 2014 förbättrades med 2,2 miljoner euro, föregående räkenskapsperioders över-/underskott 25,5 miljoner euro och andel av intressebolagens vinst (förlust) ca 45 000 euro. I resultaträkningen upptogs förändring i latent skatteskulder för ca 0,4 miljoner euro och förändring i latent skattefordringar för ca 65 000 euro. I balansräkningen upptogs latent skatteskulder till ett belopp av 6,3 miljoner euro och latent skattefordringar till ett belopp av 0,9 miljoner euro. Minoritetsandelarna ökade med 80 000 euro.

Noter till resultaträkningen Specifikation av verksamhetens intäkter

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av skatteinkomster

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av statsandelar

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Poster som ingår i extraordinära intäkter och kostnader

Extraordinära poster	Koncernen		Staden	
	2015	2014	2015	2014
Extraordinära intäkter				
Försäljningsvinst för affärsrörelsetransaktionen angående Toivolan Vesi				16 022
Försäkringsersättning för byggnadsbrand		4 560		4 560
Försäljning av affärsverksamheten för utbildning inom naturresurs			560	
Försäljning av bostadsaktier till Toivolan Asunnot Ab			1 259	
Intäkter för virkesförsäljning	137		137	
Extraordinära kostnader				
Försäljningsförlust för bostadsaktier (Toivolan Asunnot Ab)			-458	
Extraordinära poster totalt	137	4 560	1 498	20 582

Utredning av grunderna för avskrivningar enligt plan i stadens bokslut

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Utredning av överensstämelsen mellan planmässiga avskrivningar och investeringar

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Avsättningar

Förändring av avsättningar	Koncernen		Staden	
	2015	2014	2015	2014
Pensionsansvar 1.1	14	17	14	17
Förändringar under räkenskapsperioden	-3	-3	-3	-3
Pensionsansvar 31.12	11	14	11	14
Suomen Sairaanhoidopiiri samkommuns underskott 1.1	3 032	0	3 032	0
Förändringar under räkenskapsperioden	0	3 032	0	3 032
Suomen Sairaanhoidopiiri samkommuns underskott 31.12	3 032	3 032	3 032	3 032
Avsättning för förstörelse av pelare 1.1	2 000	0	2 000	0
Förändringar under räkenskapsperioden	0	2 000	0	2 000
Avsättning för förstörelse av pelare 31.12	2 000	2 000	2 000	2 000
Avsättning för skadestånd 1.1	0	0	0	0
Förändringar under räkenskapsperioden	132	0	132	0
Avsättning för skadestånd 31.12	132	0	132	0
Avsättning för patientskador 1.1	2 500	2 500	0	0
Förändringar under räkenskapsperioden	830	0	0	0
Avsättning för patientskador 31.12	3 330	2 500	0	0
Avsättningar totalt	8 505	7 546	5 175	5 046

Utredning av väsentliga försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva i övriga verksamhetens intäkter och försäljningsförluster för tillgångar bland bestående aktiva i övriga verksamhetens kostnader
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Totala belopp av intäkter som ingår i övriga finansiella intäkter och som erhållits för andelar i andra sammanslutningar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av förändringar av avskrivningsdifferensen
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Noter till balansräkningen

Uppgifter om bestående aktiva per balanspost
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Noter angående innehav i övriga sammanslutningar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av fordringar på koncernsammanslutningar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Väsentliga poster i resultatregleringar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Skillnad mellan återanskaffningspriser för finansiella värdepapper och aktiverade anskaffningsutgifter per balanspost
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Balanspostspecifik specifikation av ökning och minskning av poster i eget kapital samt överföringar mellan dessa poster under räkenskapsperioden
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av avskrivningsdifferens
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specificerade uppgifter enligt balanspost om sådana skulder i långfristigt främmande kapital som förfaller senare än efter fem år
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Specifikation av väsentliga poster i avsättningar
Finns i noterna till resultaträkningen.

Specifikation av skulder till koncernsammanslutningar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Väsentliga poster i resultatregleringar
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Vårdtagarnas medel utanför balansräkningen
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Kalkylmässig ersättning för retroaktiv fordran på underhållsstöd
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Noter till säkerheter och åtaganden

Skulder som staden har pantsatt, intecknat eller på annat sätt ställt egendom som säkerhet
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Säkerheter som staden har ställt som säkerhet för andra egna åtaganden än skulder
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Säkerheter som staden har ställt för sammanslutningar som hör till samma koncern som staden
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Totalt värde av övriga säkerheter än de som avses i ovan nämnda punkter, specificerade enligt slag
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Total summa av återstående hyror enligt leasinghyresavtal
(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Stadens åtaganden

Ansvarsförbindelser	Koncernen		Staden	
	2015	2014	2015	2014
Borgensförbindelser för sammanslutningar inom samma koncern				
Ursprungligt kapital			164 588	171 212
Återstående kapital			118 096	125 451
Borgensförbindelser för andra				
Ursprungligt kapital	37 491	38 464	37 491	38 464
Återstående kapital	15 080	16 123	15 080	16 123

Ansvar för Kommunernas garanticentralers borgensansvar	Staden	
	2015	2014
Stadens andel av garanticentralens borgensansvar 31.12	329 829	317 338
Stadens eventuella ansvar för garanticentralens fond 31.12	235	220

Övriga arrangemang utanför stadens balansräkning som gäller staden

Arrangemangets karaktär och affärsekonomiska grund	Koncernen		Staden	
	2015	2014	2015	2014
Avtalsansvar				
Förbindelser för understöd	2 678	3 061	2 678	3 061
Samarbets- och partnerskapsavtal	850	850	850	850
Förpliktelser på grund av markanvändningsavtal	567	760	567	760
Serviceavtal	7 629	13 490	16 935	27 446
Hysesansvar	29 370	24 644	29 657	24 644
Avtalsansvar totalt	41 094	42 805	50 687	56 761
Elterminer				
Köpeavtalens verkliga värde	-13 606	-13 116		
Försäljningsavtalens verkliga värde	6 338	3 654		

Noter avseende personalen och revisorns arvoden

Antal anställda 31.12 enligt uppgiftsområde	Staden	
	2015	2014
Koncerttjänster	198	158
Social- och hälsovård	2 132	2 189
Bildnings- och fritidsväsendet	1 874	1 856
Tekniska sektorn och miljötjänster	653	701
<i>Antal anställda totalt</i>	4 857	4 904

Uttaga och redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Revisorns arvoden

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Toivola stad

Använda bokföringsböcker 1.1–31.12.2015

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Verifikatslag

(Text har raderats. Den raderade texten inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Toivola stad

UNDERSKRIFTER I BOKSLUTET

Toivola den 29 mars 2016

Outi Oksa
Outi Oksa
ordförande

Pekka Puolukka
Pekka Puolukka
vice ordförande

Hannu Heinä
Hannu Heinä
ledamot

Marjo Mansikka
Marjo Mansikka
ledamot

Kalle Korsi
Kalle Korsi
ledamot

Mikko Mustikka
Mikko Mustikka
ledamot

Jaana Jyvä
Jaana Jyvä
ledamot

Kirsti Kirsikka
Kirsti Kirsikka
ledamot

Matti Metsä
Matti Metsä
ledamot

Toivo Tomera
Toivo Tomera
stadsdirektör

REVISIONSANTECKNING

Vi har idag avgivit berättelse över utförd revision.

Toivola den 31 maj 2016

Tarkastus Ab
revisionsammanslutning

Teija Tarkka
Teija Tarkka
OFGR

Bilaga 2. Delar av protokoll

Stadsstyrelsens möte 18.8.2015

---

§ 125 Tjänstemannabeslut:

Stadsdirektören:

- 13.8.2015 § 26 / 50-årsjubileum för Toivolaregionens Rädda Barnen rf/gästfrihet
- 15.8.2015 § 27 / Marknadsföringssamarbete/MMA Toivola rf

Förvaltningsdirektör:

- 10.8.2015 § 12 / Beslut om upphandling av avtalshanteringssystem
- 11.8.2015 § 13 / Verksamhetsbidrag för 2015/Toivolan Kauppakatu rf
- 12.8.2015 § 14 / Beslut avseende rättelseyrkande om beslutet om upphandling av avtalshanteringssystem
- 12.8.2015 § 15 / Hyresfrihet/Tanssimusiikin Edistämisyhdistys rf

Ekonomidirektör:

- 8.8.2015 § 1 / Köp av konstverk av Matti Maalainen

Personaldirektör:

- 24.5.2015 § 19 / Förordnande av vikarie för ledande läkare inom välfärdsservice
- 24.5.2015 § 20 / Tillsättande av överläkartjänst inom öppen hälsovårdsservice

Tillförordnande stadsdirektörens förslag: Stadsstyrelsen beslutar att anteckna ovan nämnda beslut för kännedom och konstaterar att stadsstyrelsen inte använder sin övertagningsrätt.

Beslut: Godkändes.

Stadsstyrelsens möte 19.10.2015

§ 162

Borgensansökan av Toivolan Seudun Vesiosuuskunta 2.10.2015:

"PROPRIEBORGEN"

Toivolan Seudun Vesiosuuskunta har förhandlat med centrala affärsbanker om finansiering av en partiell förnyelse av stamnätet och vattenbehandlingsutrustningen. Projektets totala lånefinansieringsbehov är 15 miljoner euro. Utöver realsäkerheter kräver banken som tilläggsäkerhet en garanti av Toivola stad för lånet på max 5 miljoner euro.

Utlåtande av ekonomiförvaltningen, ekonomidirektör Rauno Finanssi:

"Säkerställandet av stadens vattenförsörjning bland annat med tanke på de planerade nya bostadsområdena och näringslivets behov är förenliga med stadens behov på lång sikt. Dessutom medför projektet omedelbara sysselsättningseffekter i regionen. Ekonomiförvaltningen bifaller ställandet av proprieborgen."

Stadsdirektörens framställning:

Stadsdirektören föreslår för stadsstyrelsen att en proprieborgen på max 5 000 000 euro ställs för Toivolan Seudun Vesiosuuskunta för att säkra lånet som tryggar vattenförsörjningen i regionen.

Beslut:

Stadsdirektörens framställning godkändes. Stadsdirektören och ekonomidirektören befullmäktigades att ingå de relaterade avtalen med banken fram till slutet av november 2015.

Bilaga 3.

Tarkastus Ab	Upprättad av	Datum
	Antti Apunen	10.4.2016

Sammandrag av revisionsobservationerna

REVISION AV FÖRVALTNINGEN

Revision av budgetändringarna

I samband med revisionen av förvaltningen gick vi igenom besluten om budgetändringarna och kontrollerade att de införts i tabellerna över budgetens utfall i bokslutet i enlighet med besluten.

- Kommunfullmäktiges möte 25.9.2015
  - Budgeten för specialiserad sjukvård ökades med utgifter på 1,5 miljoner euro och servicen för äldre med 0,8 miljoner euro
- Kommunfullmäktiges möte 20.10.2015
  - Koncernförvaltningens investeringsdel kompletterades med anslag på 2 832 tusen euro
  - 129 tusen euro avdrogs från social- och hälsovårdsnämndens investeringar.
- Kommunfullmäktiges möte 15.12.2015
  - De uppskattade skatteinkomsterna ökades med 8 miljoner euro och de uppskattade statsandelarna med 2 miljoner euro
  - Utlåningen ökades med 700 tusen euro och avdrag på 4 miljoner euro budgeterades för övriga ändringar av likviditeten
- Kommunfullmäktiges möte 17.3.2016
  - Flera ändringar gjordes i budgeten för bildnings- och fritidsnämnden genom vilka utgifterna ökades på följande sätt:
    - förvaltningstjänster 2 tusen euro
    - gymnasiet 12 tusen euro
    - grundundervisningen 250 tusen euro
    - idrottstjänsterna 115 tusen euro

Ovan nämnda ändringar har förts in i bokföringen som budgetändringar och finns i bokslutstabellerna

Genomgång av styrelsens protokoll – koncernsektionen

- Koncernsektionen 13.5.2015
  - Dottersammanslutningarnas resultatrapporter 1–3/2015 behandlades. Föranleder inga särskilda åtgärder
- Koncernsektionen 20.6.2015
  - Dottersammanslutningarnas resultatrapporter 1–4/2015 behandlades. Föranleder inga särskilda åtgärder
- Koncernsektionen 19.8.2015

Begäran om preliminär uppfattning om Energia Ab:s plan att förvärva aktier i Kärnkraftverksbolaget.

Revision av förvaltningen 15.1.2016

Revisionen har gått igenom på tjänsteinnehavarbeslut av stadsdirektören. Styrelsen har beslutat om stadsdirektörens behörighet 2.12.2014 på följande sätt:

- stadsdirektören har rätt att besluta om anskaffning av tjänster, vars värde inte överstiger 150 000 euro,
- stadsdirektören har rätt att besluta om andra upphandlingar, vars värde inte överstiger 500 000 euro,
- stadsdirektören har rätt att besluta om upphandlingar som överskrider ovan fastställda värden om styrelsen har godkänt valkriterierna för upphandlingen, såvida styrelsen inte har förbehållit sig rätten att besluta om upphandlingen

25.5.2015 beslöt stadsdirektören om upphandling av ICT-tjänster till ett belopp av 150 000 euro av IT Partners Ab. Upphandlingen har inte konkurrensutsatts, utan direktupphandlats. Grunderna för direktupphandlingen nämns inte i beslutet. Information om detta har begärts av stadsdirektören och enligt utredningen har upphandlingen gjorts som direktupphandling på grund av brådska. Det handlar om utveckling av rapporteringen i anslutning till ekonomiadministrationssystemet.

I cirkulationssystemet för inköpsfakturer granskades det totala beloppet av IT Partners Ab:s fakturer. I systemet fanns fakturer för sammanlagt 189 000 euro för perioden 1.6–31.12.2015. Faktura nr 220140 (39 000 euro) är försedd med anteckningen "köp av extra tjänst, avtalats om med stadsdirektören 27.10.2015". Inget separat beslut har fattats om denna upphandling.

I samband med revisionen av förvaltningen granskades nämndernas, stadsstyrelsens och fullmäktiges protokoll för att kontrollera om beslut relaterade till åtaganden som bör ingå i noterna till bokslutet har fattats. När det gäller garantibesluten upptäcktes endast ett beslut som handlar om stadens garanti för vattenandelslaget.

REVISION AV UPPHANDLINGAR

Syftet med revisionen var att säkerställa att staden när det gäller valda upphandlingar har iakttagit lagen om offentlig upphandling och stadens upphandlingsanvisningar. Revisionen begränsades till att endast omfatta upphandling av tjänster inom stadens specialiserade sjukvård och öppen vård samt äldreomsorgen. Dessutom reviderades byggentreprenaderna vid Teollisuustie.

Revisionen utfördes genom att intervjua personer som ansvarar för upphandlingen vid olika enheter och genom att gå igenom konkurrensutsettnings- och avtalshandlingar. Dessutom reviderades inköpsfakturer relaterade till upphandling genom stickprov.

Alla upphandlingar som överskred tröskelvärdena eller återkommande små upphandlingar hade inte konkurrensutsatts på ett adekvat sätt. Återkommande upphandlingar ska konkurrensutsettas om deras totala belopp överskrider tröskelvärdena beräknade enligt upphandlingslagen. Återkommande upphandlingar kan också ordnas genom ramarrangemang, vilket möjliggör flexibla upphandlingar av olika leverantörer.

Upphandlingsavtal hade inte upprättats om alla upphandlingar. Vi rekommenderar att skriftliga avtal ingås med leverantörer om avsevärda enskilda upphandlingar och återkommande upphandlingar. Staden har ett elektroniskt arkiveringssystem i vilket avtalshandlingarna borde arkiveras. Avtalen har inte systematiskt införts i det elektroniska arkivet. För att effektivisera uppföljningen av avtal och den interna kontrollen rekommenderar vi ett heltäckande utnyttjande av det elektroniska systemet.

I revisionen från året innan fästes uppmärksamhet vid kvantitativt sett betydelsefulla köpta tjänster av Vanhusten Palvelusäätio i form av direktupphandling. Förfarandet har fortsatt och upphandlingarna av Vanhusten Palvelutalososäetio 2015 uppgick till sammanlagt 6,3 miljoner euro. En intervjuad tjänsteinnehavare inom upphandlingsväsendet motiverade dessa upphandlingar enligt förfarande för anknutna enheter med att staden deltagit i grundandet av denna stiftelse och staden har en representant i dess styrelse. Av utredningarna under räkenskapsperioden framgick det att dessa grunder inte berättigar till in-house-upphandling, utan de borde ha konkurrensutsatts. Direktören för basservice hade enligt tjänsteinnehavaren fattat beslut om att förlänga det gamla avtalet med ytterligare två år, varefter upphandlingarna skulle konkurrensutsättas. Detta reviderades genom att granska tjänsteinnehavarbeslutet om en förlängning av avtalet som daterats 24.8.2015.

I revisionen upptäcktes också enstaka brister i anmälningsförfarandet, i motsvarigheten mellan upphandlingsannonsen och anbudsbegäran samt i registreringen av mottagna anbud och anteckningarna i öppningsprotokollet över anbudet.

Upphandlingsbeslut hade inte fattats för alla upphandlingar eller också hade de fattats efter upphandlingen. Enligt stadens upphandlingsanvisning ska upphandlingsbeslut fattas om upphandlingar på minst 6 000 euro.

I övrigt finns det ingenting väsentligt att anmärka.

REVISION AV BOKSLUTET/BUDGETEN 2016 OCH EKONOMINS BALANS

När det gäller budgeten för 2016 har det granskats att budgeten har upprättats så att den uppfyller kommunallagens förutsättningar.

Stadsfullmäktige godkände budgeten 14.12.2015. Budgeten baserar sig på faktiska och uppskattade utgifter. Bokslutet uppvisar betydande överskridningar när det gäller budgeten för social- och hälsovården. Enligt den inlämnade utredningen beror överskridningarna inom social- och hälsovården på utjämningsfakturer för den specialiserade sjukvården under 2016 som ännu inte var kända i november–december 2015.

Enligt preliminära uppgifter från sjukvårdsdistriktet borde faktureringen ha varit betydligt mindre, men på grund av samkommunens rapporteringsproblem blev den slutliga utjämningsfakturan för Toivola stad betydligt större än väntat. Enligt erhållna uppgifter har frågan diskuterats ingående mellan stadens ledning och ledningen för sjukvårdsdistriktet. Staden har ställt krav på samkommunen att rapporteringen ska korrigeras och prognoser förbättras.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER UTGÅNGEN AV RÄKENSKAPSPERIODEN

Händelser efter utgången av räkenskapsperioden har utretts genom förfrågningar och genomgång av stadsfullmäktiges, stadsstyrelsens och nämndernas protokoll för 2016.

Beslut har fattats om att inleda planläggningen av området i Kaislaranta i syfte att sälja egnahemshus- och radhustomter på området. Staden har beställt en uppskattning av försäljningspriserna på tomterna av en auktoriserad fastighetsförmedlare efter att planen blivit klar. Enligt ekonomidirektörens uppskattning är försäljningspriset på radhustomterna ca 3,0 miljoner euro, på egnahemshustomterna vid stranden ca 1,5 miljoner euro och på de övriga egnahemshustomterna ca 1,0 miljon euro. I förhandsmarknadsföringen har området fått ett bra mottagande. Det finns tillräckligt med intresse, vilket gör det möjligt att påbörja byggarbetena så snabbt som möjligt. Markundersökningen avslöjade dock miljöproblem som orsakats av sågen som tidigare haft verksamhet på området. Förorenad mark måste avlägsnas/ersättas på stora områden, och 2016 väntas kostnaderna uppgå till ca 1,5 miljoner euro och året därpå till ytterligare ca 2,5 miljoner euro.

I revisionen upptäcktes inga andra väsentliga händelser efter utgången av räkenskapsperioden.

REVISION AV BESTÅENDE AKTIVA

Riktigheten av avskrivningskalkylerna för valda byggnader har reviderats genom stickprov. Utgiftsresten för byggnader utgörs av dess anskaffningsutgift med avdrag för avskrivningar uträknade av programmet. Finansieringsandelar har beaktats som en post som minskar utgiftsresten.

	Anskaffnings- datum	Anskaffnings- pris	Statsandelar	Utgiftsrest efter avskrivningar
Kirkonkylän alakoulu	010198	1 568 900,65	-500 000	463 190,43
Toivolan yläkoulu	300690	3 964 062,20	-560 000	567 000,67
Vuorelan lukio	010803	5 327 403,45	-1 000 000	4 029 182,87

LÅN OCH SÄKERHETER

De långfristiga lånen från finansiella institut och försäkringsanstalter på totalt 143,7 miljoner euro har granskats genom att jämföra balansspecifikationernas saldon med bekräftelser från finansiella institut. Låneamorteringarna för följande år har på ett adekvat sätt upptagits i kortfristigt främmande kapital. Kalkyler över ränteperiodiseringar har också utarbetats och de periodiserade summorna stämmer med överförda räntor i saldointygen.

Ränteskydd har diskuterats tillsammans med stadens finansieringschef. Enligt chefen strävar staden efter att optimera förhållandet mellan lån med fast respektive rörlig ränta, och en del lån har skyddats med räntederivat. Som instrument för ränteskydd har staden använt ränteswapavtal. Värdet på de underliggande tillgångarna för derivatavtal som ingåtts för låneperioden var enligt bekräftelser vid bokslutstidpunkten 50,3 miljoner euro, dvs. ca 35 procent av stadens lånestock och verkligt värde -1 882 435 euro.

BALANSSPECIFIKATION

Kontots namn	Periodisering av semesterlön	2581
Händelser under räkenskapsperioden		
	Ingående saldo 1.1.2015	23 702 292,29
	Minskning	-23 702 292,29
	Ökning	23 489 206,82
	SALDO 31.12.2015	23 489 206,82

Följande mot memorialverifikat bokförda summor har avstämts, och saldona har separat jämförts med semesterlönekalkyler på personnivå som förvaras separat.

Staden	21 261 800,42
Läroanstalten	1 183 312,22
Lokalaffärsverket	<u>1 026 444,58</u>
Totalt	23 471 557,22
Konto 2581	<u>23 489 206,82</u>
Differens	17 649,6

Differensen beror på att periodiseringen av semesterlön har bokförts separat med promemorialverifikat för åtta personer.

Saldon för förteckningar över semesterlön totalt	19 930 411,33	
Bikostnader	<u>3 512 097,00</u>	ca 17,6 %
Totalt	23 442 508,33	
Slutsaldo för konto 2581	<u>-23 489 206,82</u>	
Differens, oväsentlig	-46 698,49	

Slutsats:

Semesterlöneskulden i stadens balansräkning baserar sig på kalkyler på personnivå i lönesystemet. Ovan nämnda differenser är oväsentliga med tanke på stadens bokslut.

Bilaga 4.

BOKNINGAR OCH KALKYLER I ANKNYTNING TILL UPPRÄTTANDE AV KONCERNBOKSLUTET

(En del gjorda bokningar har utelämnats. De utelämnade bokningarna inverkar inte på hur uppgiften ska lösas.)

Toivolan Asunnot Ab (inte ömsesidigt)

Stadens innehav 85 %

Bolaget gör avskrivningar enligt plan

Avskrivningarna enligt plan skiljer sig från stadens avskrivningsplan. Avskrivningar görs

med 255 000 euro för föregående räkenskapsperioder och med 25 000 euro för räkenskapsperioden

Bolagets bostadshusreserv är totalt 1 500 000 euro, varav 600 000 euro hänförs till räkenskapsperioden

Staden har beviljat bolaget lån på 2 500 000 euro

Stadens räntefordringar på bolaget var 5 500 euro 31.12.2015

Bolagets låneräntekostnader till staden för räkenskapsperioden 2015 var 32 500 euro

Elimineringsbokningar gjorda i stadens koncernbokslut (euro):

Interna transaktioner

Per långfristigt främmande kapital an lånefordringar	2 500 000
Per passiva resultatregleringar an aktiva resultatregleringar	5 500
Per ränteintäkter an räntekostnader	32 500

Behandling av reserver (euro):

Per bostadshusreserv an överskott från tidigare räkenskapsperioder	1 200 000
Per bostadshusreserv an latent skatteskuld	300 000

Separering av minoritetsandel (euro):

		Justering av avskrivning	Justering av eget kapital	Minoritetens andel
Aktiekapital	500 000		500 000	75 000
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	2 450	255 000	-252 550	-37 883
Räkenskapsperiodens överskott	13	25 000	-24 988	-3 748
Eget kapital totalt	502 463	280 000	222 463	33 369

Bokföring (euro):

Per aktiekapital (balansräkning)	75 000
An överskott från tidigare räkenskapsperioder (balansräkning)	37 883
An minoritetsandel (resultaträkning)	3 748
An minoritetsandelar (balansräkning)	33 369

Sjukvårdsdistriktet

Stadens andel av sjukvårdsdistriktets grundkapital är 12,55 procent

Sjukvårdsdistriktet gör avskrivningar enligt plan, avskrivningarna behöver inte justeras

Sjukvårdsdistriktet har gjort en investeringsreserv på 4 450 000 euro 2014

År 2015 köpte staden hälsovårdstjänster av samkommunen till ett belopp av totalt 18 500 000 euro

Stadens leverantörsskulder till samkommunen 31.12.2015 uppgick till totalt 3 850 000 euro

Staden har en lånefordran på samkommunen på 1 450 000 euro, genom medlemskommunernas gemensamma beslut betalar samkommunen inte ränta på lånet till medlemskommunerna.

Stadens hyresintäkter av samkommunen uppgick till totalt 540 000 euro under räkenskapsperioden

2015 varav kundfordringarna 31.12.2015 var sammanlagt 45 000 euro

Sjukvårdsdistriktet saknar näringsinkomster eller inkomster som är avsedda för andra ändamål än allmänna eller allmännyttiga syften och som hänför sig till fastigheter eller fastighetsdelar.

Konsolidering och eliminering (euro)

Per verksamhetens intäkter an verksamhetens kostnader	18 500 000
Per verksamhetens intäkter an verksamhetens kostnader	540 000
Per leverantörsskulder an kundfordringar	3 850 000
Per leverantörsskulder an kundfordringar	45 000
Per långfristigt främmande kapital an lånefordringar	1 450 000
Per resultatregleringar an föregående räkenskapsperioders överskott	446 780
Per resultatregleringar an latent skatteskuld	111 695

Bilaga 5.

Budget för 2015 och ekonomiplanen för 2016-2017

1 000 euro

	Bokslut 2013	Budget 2014	Budget 2015	Ekonomiplan 2016	Ekonomiplan 2017
Resultaträkning					
	Boksluts- siffrorna borttagna				
Verksamhetens intäkter		73 000	60 000	61 400	62 000
Verksamhetens utgifter		-462 000	-440 242	-443 000	-445 000
VERKSAMHETS BIDRAG		-389 000	-380 242	-381 600	-383 000
	Påverkar inte lösningen av uppgiften				
Skatteinkomster		256 000	258 500	260 000	262 000
Statsandelar		131 000	131 000	131 000	131 000
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter		1 550	1 500	1 500	1 500
Övriga finansiella intäkter		8 300	8 500	7 700	7 000
Räntekostnader		-2 650	-2 600	-2 650	-2 450
Övriga finansiella kostnader		-100	-320	-150	-180
Finansiella intäkter och kostnader		7 100	7 080	6 400	5 870
ÅRS BIDRAG		5 100	16 338	15 800	15 870
Avskrivningar och nedskrivningar					
Avskrivningar enligt planen		-18 500	-16 500	-16 000	-16 000
Extraordinära poster		20 000			
Räkenskapsperiodens resultat		6 600	-162	-200	-130
Bokslutsdispositioner		82	82	82	82
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/UNDERSKOTT		6 682	-80	-118	-48

Bilaga 6

Budgeten för 2016 och ekonomiplanen för 2017-2018

1 000 euro

	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016	Ekonomi- plan 2017	Ekonomi- plan 2018
Resultaträkning					
Verksamhetens intäkter	72 024	60 000	61 450	62 000	62 000
Verksamhetens utgifter	-461 927	-440 242	-443 000	-445 000	-445 000
VERKSAMHETS BIDRAG	-389 903	-380 242	-381 550	-383 000	-383 000
Skatteinkomster	257 751	258 500	260 000	262 000	262 000
Statsandelar	131 168	131 000	131 000	131 000	131 000
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter	1 123	1 500	1 500	1 500	1 500
Övriga finansiella intäkter	7 045	8 500	7 700	7 000	7 000
Räntekostnader	-2 618	-2 600	-2 620	-2 400	-2 400
Övriga finansiella kostnader	-154	-320	-150	-130	-130
Finansiella intäkter och kostnader	5 396	7 080	6 430	5 970	5 970
ÅRS BIDRAG	4 412	16 338	15 880	15 970	15 970
Avskrivningar och nedskrivningar					
Avskrivningar enligt plan	-18 415	-16 500	-16 000	-16 000	-16 000
Extraordinära poster	20 582				
Räkenskapsperiodens resultat	6 579	-162	-120	-30	-30
Bokslutsdispositioner	82	82	82	82	82
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/UNDERSKOTT	6 661	-80	-38	52	52